

ՄԵՐԻ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
ՇՈՒՇԱՆ ԱՍԻԼԲԵԿՅԱՆ
ՍԵՂԱ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ
ՆԱԻՐԱ ԽԱԶԻԲԱԲՅԱՆ

ՆԱՅԵՐԵՆՏԻ ԱԾԱՆՑՆԵՐԻ ԲԱՌԱՐԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱ Հ. ԱՃԱՌՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԼԵԶԿԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ**

**ՄԵՐԻ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, ՇՈՒՇԱՆ ԱՍԻԼԲԵԿՅԱՆ,
ՍԵՂԱ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ, ՆԱԻՐԱ ԽԱԶԻԲԱԲՅԱՆ**

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԱԾԱՆՑՆԵՐԻ ԲԱՌԱՐԱՆ

**The National Academy of Sciences of the Republic of
Armenia H.Acharian Institute of Language**

**MERI SARGSYAN, SHUSHAN ASILBEKYAN, SEDA
BAGHRAMYAN, NAIRA KHACHIBABYAN**

**AFFIX DICTIONARY OF THE
ARMENIAN LANGUAGE**

Yerevan - 2024

**Национальная академия наук Республики Армения
Институт языка имени Р. Ачаряна**

**МЕРИ САРГСЯН, ШУШАН АСИЛБЕКЯН,
СЕДА БАГРАМЯН, НАИРА ХАЧИБАБЯН**

АФФИКСАЛЬНЫЙ СЛОВАРЬ АРМЯНСКОГО ЯЗЫКА

Ереван - 2024

ՀՏԴ 811.19'374

ԳՄԴ 81.51-4

Հ 249

Տպագրվում է ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի
գիտական խորհրդի որոշմամբ:

Հետազոտությունն իրականացվել է «Գալուստ Կիլպենկեան»
հիմնադրամի տրամադրած ֆինանսավորմամբ:

Խմբագիր՝ Բ.Գ.Ռ. Հ. Հ. Մեսրոպյան

Հայերենի ածանցների բառարան / Մ. Սարգսյան, Շ.

**Հ 249 Ասիլբեկյան, Ս. Բաղդամյան, Ն. Խաչիբաբյան.- Եր.:
Արմավ, 2024.- 104 էջ:**

*«Հայերենի ածանցների բառարանը» կարող է ծառայել որպես
ուղեցույց հայերենի ածանցների մեծ «աշխարհը» ուսումնասիրելու
և ճանաչելու համար: Այն կնպաստի բառապաշարի հարստացմանը,
կօգնի լեզվի ուսուցմանը, կաջակցի գրելու հմտության զարգացմանը,
կխորացնի բառակազմական գործընթացների ըմբռնումը:*

*Այն կարող է օգտակար լինել ընդհանուր և հայ լեզվաբանության
հետաքրքրվողների, ինչպես նաև բանասիրական ֆակուլտետների
ուսանողության համար:*

ՀՏԴ 811.19'374

ԳՄԴ 81.51-4

ISBN 978-9939-78-343-7

©Սարգսյան Մերի, 2024

©Ասիլբեկյան Շուշան, 2024

©Բաղդամյան Սեդա, 2024

©Խաչիբաբյան Նաիրա 2024

©Արմավ հրատարակչություն, 2023

ՆԿԻՐԿՈՒՄ Է ՆՆ ԳԱԿ Ն. ԱՅԱՆՅԱՆԻ
ԱՆԿԱՆ ԼԵԶԿԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
ՆԻՄՆԱԴՐՄԱՆ 80-ԱՄՅԱԿԻՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌԱՋԱԲԱՆ-----	9
ՆԱԽԱԾԱՆՑՆԵՐ-----	19
ՎԵՐՋԱԾԱՆՑՆԵՐ-----	33
ՄԻՋԱԾԱՆՑՆԵՐ-----	89
ԲԱՅԱԿԱՆ ԱԾԱՆՑՆԵՐ-----	91

ԿՈՎՓՎԲՎՆ

Յուրաքանչյուր կենդանի լեզու, այդ թվում՝ հայերենը, շարունակ փոփոխվող համակարգ է, որն անընդհատ զարգանում և կատարելագործվում է: Գրական լեզուն հարստանում է և՛ նորաբանությունների, և՛ օտար լեզուներից կատարվող փոխառությունների միջոցով, բայց և լեզվի բառապաշարը հիմնականում հարստանում է բառակազմության շնորհիվ:

Բառակազմություն տերմինը գործածվում է երկու իմաստով. 1. հիմնական և բառակազմական երկրորդական ձևույթներով (ինչպես և այլ միջոցներով) նոր բառեր կազմելը, որ սովորաբար արտահայտվում է բարդությամբ, ածանցմամբ, հապավումով, 2. լեզվաբանության (բառագիտության կամ ձևաբանության) այն բաժինը, որն ուսումնասիրում է բառի ձևաբանական կազմը և նոր բառեր կազմելու հիմնական եղանակները¹:

Լեզուն պատմական զարգացման ընթացքում ստեղծում է բառակազմության ուրույն միջոցներ ու եղանակներ: Ժամանակի ընթացքում լեզվից իսպառ վերանում են բառակազմական որոշ երևույթներ, առաջ են գալիս նոր իրողություններ, որոնք հնարավորություն են ընձեռում կենսունակ եղանակներով բառեր կազմելու: Հայերենն ունի բավականին ճկուն բառակազմություն, որն էլ հնարավորություն է տա-

---

1 Տե՛ս Հ. Չ. Պետրոսյան, Ս. Ա. Գալստյան, Թ. Ա. Ղարաբյուրյան, Լեզվաբանական բառարան, Հայկական ՍՍՀ ԳԱ հրատ., Ե., 1975, էջ 53:

լիս հայերենում գործածվող արմատների, բառերի և ածանցների միջոցով բազմաթիվ նոր բառեր ստեղծելու և այլալեզու տերմիններ հեշտությամբ թարգմանելու:

Ժամանակակից հայերենում բառակազմության եղանակները երեքն են՝ բառաբարդումը, ածանցումը և հապավումը: Ածանցումը՝ որպես բառակազմական եղանակ, մեծ դեր ունի լեզվի բառապաշարի հարստացման գործում: Գ. Սևակը նշում է, որ ածանցումը բառակազմության տեխնիկայի զարգացման համեմատաբար բարդ աստիճան է և, որպես կանոն, հաջորդել է անիսկական և իսկական բարդություններին: Այնուհետև հավելում է, որ ածանցում ունեն և կարող են ունենալ միայն զարգացած լեզուները, որոնք արդեն ունեն վերաբերական իմաստ արտահայտող հատուկ ձևույթներ, այսինքն՝ ածանցներ²:

«Ժամանակակից հայերենում ածանց է համարվում բառակազմական այն ձևույթը, որը, կցվելով բառահիմքին, փոխում է նրա բառային իմաստը, կազմում է նոր բառ՝ նոր իմաստով»³:

Ածանցները հիմնականում բաժանվում են երկու խմբի՝ նախաածանցներ և վերջածանցներ: Նախաածանցն ավելանում է ածանցվող հիմքի սկզբից: Մեր լեզուն հնագույն շրջանում սակավաթիվ նախաածանց-

---

² Տե՛ս Գ. Սևակ, Ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթաց, ԵՊՀ հրատ., Ե., 1955, էջ 172:

³ Ա. Սուքիասյան, Զ. Սուքիասյան, Մ. Ֆելեքյան, Ժամանակակից հայոց լեզու (հնչյունաբանություն, բառագիտություն), ԵՊՀ հրատ., Ե., 2017, էջ 316:

ներ է ունեցել, սակայն, ժամանակի ընթացքում բառակազմական հնարավորություններին զուգահեռ, աճել է դրանց քանակը. ժամանակակից գրական հայերենում դրանք բավականին շատ են:

Վերջածանցն ավելանում է ածանցվող հիմքի վերջից: Հայերենը հարուստ է վերջածանցներով. ըստ «Հայերենագիտական բառարանի»⁴ ժամանակակից գրական հայերենում վերջածանցների թիվը հասնում է շուրջ 180-ի⁴: Ուսումնասիրությամբ պարզել ենք, որ դրանց թիվը ներկայումս ավելի մեծ է (250 և ավելի, որոնք զետեղված են հայերենի բառակազմության էլեկտրոնային շտեմարանում⁵):

Ըստ ծագման՝ ածանցները լինում են բնիկ և փոխառյալ: Հայերենում ածանցների փոխառությունը ընդունված երևույթ չէ:

Բնիկ ածանցն ունի հայկական ակունքներ, փոխառյալը սերում է այլ լեզուներից: Լեզվի պատմության սկզբնական շրջանում փոխառված ածանցներն այժմ գիտակցվում են որպես բնիկ (օրինակ՝ դժ- ածանցը): Առհասարակ ածանցը ներթափանցում է փոխառյալ բառի հետ: Փոխառությունների հոսքի դեպքում միայն խոսողներն են գիտակցում ածանցական բաղադրությունը և գործածում են փոխառյալը: «Հայերենագիտական բառարանում» նշվում է, որ –

---

4 Տե՛ս Հ. Պետրոսյան, Հայերենագիտական բառարան, «Հայաստան» հրատ, Ե., 1987, էջ 14:

5 Հայերենի բառակազմության էլեկտրոնային շտեմարան, <https://formlang.am/hy>:

իստ, -իզմ ածանցների փոխառյալ լինելը (կոմունիստ, կոմունիզմ) գիտակցվում է, բայց դրանք մեր լեզվում բառակազմական ակտիվություն չունեն։ Կան միայն հազվադեպ ածանցումներ -իստ մասնիկով (թառիստ, քամանչիստ)⁶։ Մեր ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ -իզմ և -իստ ածանցների գործածությունը այժմ ընդլայնվել է⁷։

Փոխառյալ ածանցները սովորաբար ի հայտ են գալիս փոխառյալ բառերի կազմում, որոնցում դրանք նախապես ածանց չեն գիտակցվում, որովհետև բառը կիրառական է դառնում կառուցվածքային ամբողջությամբ։ Ժամանակի ընթացքում, երբ այդպիսի ածանցներով բառերի թիվը փոխառու լեզվում ստվարանում է, փոխառյալ բառերի մի հատվածն արդեն սկսում է ըմբռնվել ինքնուրույնաբար, իբրև բառի կառուցվածքային տարր (տվյալ դեպքում՝ ածանց)⁸։

Ժամանակակից հայերենի ածանցմանը և ածանցներին նվիրված առաջին ծավալուն ուսումնասիրությունը ներկայացված է հայագետ Մ. Աբեղյանի «Հայոց լեզվի տեսություն» աշխատության մեջ։ Հեղինակը մանրամասնորեն անդրադառնում է ածանցների թե՛ կազմության, թե՛ ստուգաբանության, թե՛ առհասա-

6 Տե՛ս նույն տեղում, էջ 18:

7 Հայերենի բառակազմության էլեկտրոնային շտեմարան, <https://formlang.am/hy>:

8 Տե՛ս Ա. Սուքիասյան, Զ. Սուքիասյան, Մ. Ֆելեքյան, Ժամանակակից հայոց լեզու (հնչյունաբանություն, բառագիտություն), ԵՊՀ հրատ., Ե., 2017, էջ 323, տե՛ս նաև Ա. Սուքիասյան, Ժամանակակից հայոց լեզու (հնչյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն), Երևանի համալսարանի հրատ., Ե., 2004, էջ 259:

րակ ածանցման խնդրին:

Ս. Էլոյանի «Ածանցները ժամանակակից հայերենում» մենագրությունը հայ լեզվաբանության մեջ ածանցներին նվիրված առաջին մենագրությունն է, որը ամփոփում ու վերաշարադրում է քննության առարկա խնդրի վերաբերյալ մինչ այդ եղած տվյալները: Ուսումնասիրությունն իր բնույթով տեսական է. ներկայացված են ածանցների առաջացման ուղիները, տրվում է ածանցների դասակարգումն ըստ տեղի, ընդհանուր նշանակության (բառակազմական, քերականական-բառակազմական), իմաստի և ձևի (հոմանիշ, հականիշ, նույնաձուն), գործածության (արտադրողական, անարտադրողական), կազմության, ինչպես նաև ըստ խոսքի մասեր կերտելու առանձնահատկության:

Գ. Ջահուկյանը «ժամանակակից հայերենի տեսության հիմունքները» աշխատության մեջ ևս անդրադառնում է հայերենի ածանցմանն ու ածանցներին և մի շարք նոր, արժեքավոր լուծումներ առաջարկում:

Ս. Գալստյանի «Ածանցումը և ածանցները ժամանակակից հայերենում» ուսումնասիրությունը նվիրված է ժամանակակից հայերենի ածանցմանը և ածանցների քննությանը: Այն ներկայանում է որպես կառուցվածքների համաժամանակյա ուսումնասիրություն⁹:

Մեր ուսումնասիրության *հիմքում ընկած են*

---

9 Տե՛ս Ս. Գալստյան, Ածանցումը և ածանցները ժամանակակից հայերենում», Երևան, ԵՊՀ հրատ., 1978, 325 էջ:

հետևյալ բառարաններն ու բառացանկերը.

- Է. Աղայանի «Արդի հայերենի բացատրական բառարան»,
- Ա. Սուքիասյանի «Հայոց լեզվի հոմանիշների բացատրական բառարան»,
- Ս. Գալստյանի «Դպրոցական բառակազմական բառարան»,
- ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի բառարանագրության բաժնի կազմած «Նոր բառեր» Ա- Դ պրակներ,
- Փ. Մեյթիխանյանի «Հայերենի ուղղագրական նոր բառարան»,
- Ա. Հայրապետյանի «Օտար բառերի բառարան»,
- Ա. Սուքիասյանի, Ք. Սուքիասյանի «Արդի հայերենի ուղղագրական-ձևակազմական բառարան»:

Ածանցները և համապատասխան օրինակները քաղված են վերը նշված բառարանների նյութի ձևային նկարագրության «**FormLang** հայերենի բառակազմության էլեկտրոնային շտեմարանից», որը մեր հեղինակային շտեմարանն է և գործում է <https://formlang.am/hy/> վեբ հասցեի ներքո:

Ձևային նկարագրության ընթացքում և յուրաքանչյուր ածանցի նկարագրության ժամանակ հաշվի ենք առել արդի հայերենի կանոնները, ինչպես նաև շեղումներն ու բացառությունները: Ձգտել ենք հնա-

րավորինս պահպանել ուսումնասիրության համաժամանակյա սկզբունքը: Այդ իսկ պատճառով չենք անդրադարձել ածանցների ծագման, առաջացման, բառակազմական նշանակությունների պատմական զարգացման և այլ խնդիրների: Սակայն արդի հայերենի ածանցումը, և առհասարակ բառակազմությունը, ունի յուրահատկություններ, որոնք հնարավոր չէ հաշվի չառնել: Անժխտելի է, որ ժամանակակից հայերենի ածանցումը բազմաթիվ կողմերով առնչվում է մեր լեզվի զարգացման նախորդ փուլերին: Բացի այդ՝ արդի հայերենի ածանցական կազմը գերազանցապես գրաբարյան է, ածանցների արտահայտած բառակազմական նշանակություններից շատերը և հիմնականները հաճախ նույնն են գրավոր հնագույն շրջաններում վկայված բաղադրություններում և ժամանակակից հայերենում, հետևաբար դրանք պետք է նկարագրվեն նաև որպես արդի հայերենին բնորոշ առանձնահատկություններ:

Լեզվաբանական գրականության մեջ բառերը, ըստ կազմության, բաժանվում են հետևյալ խմբերի՝ *պարզ, ածանցավոր, բարդ, բարդ - ածանցավոր, բաղադրյալ*: Մենք ևս առաջնորդվել ենք այս դասակարգմամբ: Ըստ այդմ՝ ածանցները բառարանում ներկայացվում են ըստ հիմքի նկատմամբ ունեցած դիրքի՝ նախաածանցներ, վերջածանցներ, միջածանցներ, բայական ածանցներ: Յուրաքանչյուր ածանցի համար ներկայացվում են համապատասխան օրինակներ,

վերջածանցների դեպքում նշվում է նաև խոսքիմասային պատկանելությունը:

«Հայերենի ածանցների բառարանը» կարող է ծանայել գործնական տարբեր նպատակների.

1. **Տարբեր բառիմաստների պարզաբանում.** բառարանի միջոցով կարելի է բացահայտել և ճանաչել նախածանցների, վերջածանցների և միջածանցների, բայական ածանցների դերը բառաստեղծման գործում:

2. **Բառապաշարի հարստացում.** բառարանն ուսումնասիրելով՝ կարելի է հարստացնել բառապաշարը: Ընթերցողները կարող են սովորել նոր բառեր, որոնք ունեն ընդհանուր ածանցներ, և նկատել, թե ինչպես են ածանցները ազդում բառերի իմաստի, խոսքի մասի կամ քերականական կառուցվածքի վրա:

3. **Բառի կազմության մասին պատկերացում.** բառարանը պատկերացում է տալիս բառակազմության եղանակների վերաբերյալ: Ներկայացվում են օրինակափոխություններն ու լեզվական կանոնները՝ թույլ տալով ընթերցողին ճանաչել և վերլուծել մեր լեզվում բառերի ստեղծման և փոփոխման եղանակները:

4. **Լեզուների ուսուցման աջակցություն.** բառարանը արժեքավոր աղբյուր է լեզու սովորողների համար: Այն կարող է օգնել վերլուծելու անծանոթ բառերը՝ ճանաչելով ծանոթ մասնիկները և դրանց իմաստը, ինչպես նաև լեզվի կառուցվածքը և քերականությունը:

5. **Գրելու և խմբագրելու աջակցություն.** Բառարանը կարող է արժեքավոր գործիք լինել գրելու կարողությունը բարելավելու համար: Այն հնարավորություն է տալիս ընտրելու համապատասխան ածանցավոր բառեր՝ կոնկրետ իմաստներ ներկայացնելու, նոր բառեր ստեղծելու կամ գոյություն ունեցող բառերը փոփոխելու համար՝ ցանկալի համատեքստին համապատասխան:

6. **Լեզվաբանական վերլուծություն.** Լեզվաբանները կարող են կիրառել բառարանը՝ բառերի ներքին կառուցվածքը ուսումնասիրելու, բառակազմական օրինաչափությունները դիտարկելու և լեզուների պատմական զարգացման մասին գաղափար կազմելու համար:

Այսպիսով՝ «Հայերենի ածանցների բառարանը» կարող է ծառայել որպես հայերենի ածանցների մեծ «աշխարհը» ուսումնասիրելու և ճանաչելու ուղեցույց: Այն արժեքավոր տեղեկություններ է տրամադրում, որոնք բարելավում են բառապաշարը, օգնում են լեզվի ուսուցմանը, աջակցում են գրելու հմտության զարգացմանը, խորացնում են բառակազմական գործընթացների ըմբռնումը:

ՆԱԽԱԾՎՆԵՐ

ԱՆ

Անազնիվ//անազնիւ*, անալիոթյուն//անալիոթին, անակնկալորեն//անակնկալօրէն), անամոթ//անամօթ, անանցանելիոթյուն//անանցանելիօթին, անանցյալ//անանցեալ, անաչառ, անապավեն//անապաւեն, անբարո//անբարոյ, անգութ:

Անդր // Անդրա

Անդրաբեմ, անդրադարձ, անդրածին, անդրակարմիր, անդրակարոտ//անդրակարօտ, անդրահար, անդրածիգ, անդրամանուշակագույն//անդրամանուշակագոյն, անդրանետել, անդրաշխարհ, անդրավարտիք անդրբւեռ//անդրբւեռ, անդրերկրյա//անդրերկրեայ, անդրլեռնային, անդրծովյան//անդրծովեան, անդրկուլիսյան//անդրկուլիսեան, անդրծորյան//անդրծորեան, անդրշիրիմյան//անդրշիրիմեան, անդրշիրիմ, անդրօվկիանոսյան//անդրօվկեանոսեան:

Ապ//Ապա

Ապաբւեռացում//ապաբւեռացում, ապաբյուրեղանալ//ապաբիւրեղանալ, ապագողէլ//ապագօղել, ապագգային, ապագգայնացում, ապաթույն//ապա-

---

* Դասական ուղղագրությամբ տարբերակները նշվում են այն դեպքերում, երբ գրության ձևերը տարբեր են:

թոյն, ապաժամյա//ապաժամեայ, ապակազմավորել//ապակազմաւորել, ապակենտրոն, ապարոյուն//ապարդին, ապերախտորեն//ապերախտօրէն, ապերախտութիւն//ապերախտութիւն, ապերջանկութիւն//ապերջանկութիւն, ապշադեմ//ապշադեմ, ապացոյց, ապուշութիւն//ապուշութիւն, ապօրէն//ապօրէն), ապօրինութիւն//ապօրինութիւն, ապակայունացում, ապակենտրոնացում:

Առ//Առա

Առագրութիւն//առագրութիւն, առադրութիւն//առադրութիւն, առադրում, առաձգորէն//առաձգօրէն), առաձգութիւն//առաձգութիւն, առաձիգ, առայժմ, առանձին, առանձնասենյակ//առանձնասենեակ, առանձնութիւն//առանձնութիւն, առանցք, առանցքային, առաջ, առատպել, առաքինի, առաքինորէն//առաքինօրէն, առաքինութիւն//առաքինութիւն, գնդառանցքակալ//գնդառանցքակալ, երկառանցք, նախառաջ//նախառաջ:

Արտ//Արտա

Արտաբանալ, արտաբացել, արտաբերել, արտաբխում, արտագաղթ, արտագնա, արտագրութիւն//արտագրութիւն, արտադասարանային, արտադրել, արտազատել, արտածական, արտամուսնական, ար-

տանկում, արտանցք, արտաշխարհ, արտասել, արտարգանդային, արտարմատային, արտերկրյա//արտերկրեայ, արտուղղել:

Բաղ//Բաղա

Բաղադրիչ//բաղադրական, բաղադրյալ//բաղադրեալ, բաղադրույթ//բաղադրոյթ, բաղակույտ//բաղակոյտ, բաղակցություն//բաղակցութիւն, բաղաձայն, բաղաձայնական, բաղաձայնավոր//բաղաձայնաւոր, բաղանունություն//բաղանունութիւն, բաղատոմս, բաղդասություն//բաղդասութիւն, բաղդատել, բաղդատություն//բաղդատութիւն, բաղիյունական//բաղիւսական, բաղիյունել//բաղիւսել, բաղիյունություն//բաղիւսութիւն:

Բաց//Բացա*

Բացադարձել, բացադարձություն//բացադարձութիւն, բացակա//բացակայ, բացակայություն//բացակայութիւն, բացականչ, բացականչել, բացականչություն//բացականչութիւն, բացահայտ//բացայայտ, բացառաբար, բացառել, բացառիկ, բացառություն//բացառութիւն), բացասաբար, բացասել, բացասում, բացատրագրքույկ//բացատրագրքոյկ, բացատրութ-

---

11 Գրաբարյան բանլալ բայի անցյալի հիմքն է, որը ժամանակի ընթացքում որպէս նախածանց է հանդես գալիս:

յուն//բացատրողաթիւն, բացարձակ, բացարձակորէն//
բացարձակօրէն, բացորոշ:

Գեր//Գերա

Գերագահություն//գերագահութիւն, գերագան-
ծել, գերագնահատել, գերագոյություն//գերագոյու-
թիւն, գերադաս, գերագանցապետ//գերագանցապետ,
գերակշռում, գերամուր, գերբեռնավորում//գերբեռ-
նաւորում, գերաշնորհ, գերապատիվ//գերապատիւ,
գերապետություն//գերապետութիւն, գերատեսչութ-
յուն//գերատեսչութիւն, գերբնականորէն//գերբնակա-
նօրէն, գերիշխան, գերլարված//գերլարուած, գերխա-
բերա//գերխաբերայ, գերկատարյալ//գերկատարեալ,
գերկրթված//գերկրթուած), գերիզոր//գերիզօր:

Դեր//Դերա

Դերակոմս, դերանյութ//դերանիւթ, դերանուն, դե-
րանվանական//դերանունական, դերարկել, դերբայ,
դերբայաձև//դերբայաձեւ, դերծովակալ, դերկոմս,
դերիյուկատոս//դերիիւկատոս, դերնախագահ, դե-
րօծիք:

ԴԺ

Դժբախտ, դժբախտաբար, դժգոհ, դժգոհել, դժգոհություն//դժգոհուլթիւն, դժգույն//դժգոյն, դժկամ, դժկամություն//դժկամուլթիւն, դժմիտ, դժպատեհ:

ԵՆՔ//ԵՆՔԱ

Ենթաբաժին, ենթաբառույթ//ենթաբառոյթ, ենթաբւևեռ//ենթաբւևեռ), ենթագիտակցորեն//ենթագիտակցորէն, ենթագույն//ենթագոյն), ենթադրյալ//ենթադրեալ, ենթադրություն//ենթադրուլթիւն, ենթալեզվային//ենթալեզուային, ենթաձառա//ենթաձառայ), ենթածել, ենթանտառ, ենթավերնագիր, ենթարկել, ենթարկտիկա//ենթարկտիկայ, ենթարմատային, ենթարշավախումբ//ենթարշաւախումբ, ենթիմաստ, ենթիմաստույթ//ենթիմաստոյթ, ենթուղի, ենթօքսիդ:

ԸՆԳ

Գիրկընդիսառն, դժվարընդունելի//դժուարընդունելի, ընդաճել, ընդամենը//ընդամենը, ընդառաջում, ընդարձակել, ընդգետնյա//ընդգետնեայ, ընդգրկել, ընդդիմադրություն//ընդդիմադրուլթիւն), ընդունել:

Թեր//Թերա

Թերագնահատել, թերաթթվություն//թերաթթուութիւն, թերախոս//թերախօս, թերածիւն, թերակառոյց//թերակառոյց, թերակատար, թերակղզյակ//թերակղզեակ, թերահավատ//թերահաւատ, թերահավաք//թերահաւաք, թերաղալ, թերած, թերայրում, թերանդամ, թերաշինվածք//թերաշինուածք, թերասաց, թերավարտ//թերաւարտ, թերարժեք//թերարժեք, թերարյունություն//թերարիւնութիւն, թերըմբռնում, թերիմացություն//թերիմացութիւն:

Հակ//Հակա

Հակաալիք, հակաբւեռ//հակաբւեռ, հակաբիոտիկ, հակազագ, հակազրոհ, հակադիր, հակադրույթ//հակադրոյթ, հակազգային, հակազդակ, հակազդել, հակաթույն//հակաթոյն, հակաիրավական//հակաիրաւական, հակասություն//հակասութիւն, հակընդդեմ//հակընդդեմ, հակընթաց, հակիմաստ, հակոտնյա//հակոտնեայ, հակուղիղ, հակօրինի:

Հար//Հարա//Յար

Հարաբարդել//յարաբարդել, հարաբարձր//յարաբարձր, հարաբերական//յարաբերական, հարաբերակցել//յարաբերակցել, հարաբերապաշտություն//

յարաբերապաշտութիւն, արադասել//յարադասել, հարաբխել//յարաբխել, հարադրութիւն//յարադրութիւն, հարազոյժ//յարազոյժ, հարազկարթ//յարազուարթ, հարախորժ//յարախորժ, հարականջային//յարականջային, հարակեզ//յարակեզ, հարաճել//յարաճել, հարանունութիւն//յարանունութիւն, հարաշխատ//յարաշխատ, հարառութիւն//յարառութիւն, հարասել//յարասել, հարարթուն//յարարթուն, հարընթաց//յարընթաց:

Հոմ//Հոմա

Հոմանիշ, հոմանիշային, հոմանիշվել//հոմանիշուել, հոմանշային, հոմանուն, հոմանունութիւն//հոմանունութիւն:

Մակ//Մակա

Մակաբերել, մակաբուծորեն//մակաբուծորէն, մակաբույծ//մակաբոյծ, մակաբույս/մակաբոյս, մակագրութիւն//մակագրութիւն, մակադրել, մակալեզու, մակակետ//մակակետ, մակահնչույթ//մակահնչոյթ, մակաճել, մականուն, մակաշրջան, մակբայ, մակբայացնել, մակերես, մակերեսորեն (մակերեսորէն, մակընթաց, մակընծյուղել//մակընծիւղել, մակկոկորդ, մակուղեղ:

Նախ//Նախա*

Նախաբազուկ, նախաբառ, նախաբեմ, նախաբ-
նագիր, նախագավիթ//նախագաւիթ, նախադէպ//
նախադէպ, նախադիր, նախադպրոց, նախագոր//նա-
խագօր, նախաթաթ, նախանդամ, նախանցյալ//նա-
խանցեալ, նախարշալույս//նախարշալոյս, նախդիր,
նախերգանք, նախեակ, նախընթրիք, նախընծա//նա-
խընծայ, նախիմաց, նախուտեստ:

Ներ//Ներա

Ներագդուն, ներածություն//ներածութիւն, ներա-
ճել, ներանձնանալ, ներանձն, ներամփոփում, նե-
րամուսնական, ներաշխարհ, ներառել, ներգաղթ,
ներածնություն//ներածնութիւն, ներակենտրոն, նե-
րահայաց//ներահայեաց, ներաչափ, ներակայորեն//
ներակայօրէն, ներակայություն//ներակայութիւն, նե-
րակա//ներակայ:

Շաղ

Շաղկապ, շաղկապական, շաղկապային, շաղկա-
պել, շաղկապենաբորբ, շաղկապենի, շաղկապում:

---

* Արմատը ժամանակի ընթացքում որպէս ածանց է հանդես գալիս:

Շար//Շարա

Շարագիծ, շարագլուխ, շարադասական, շարադրել, շարակարգ, շարակցել, շարահարել//շարայարել, շարահարկ//շարայարկ, շարահյուսագետ//շարահիւսագետ, շարահյուսություն//շարահիւսութիւն, արհարել//շարյարել, շարունակ, շարունակաբար, շարունակական, շարունակականություն//շարունակականութիւն, շարունակել, շարունակելի, շարունակելիություն//շարունակելիութիւն, շարունակություն//շարունակութիւն, շարունակում:

Չ

Չաստված//չաստուած, չեղյալ//չեղեալ, չէ, չեւթյուն//չեւթիւն, չիմաստուն, չիմացություն (չիմացութիւն), չկամ, չկամորեն//չկամօրէն, չիաս, չտես, չտեսություն//չտեսութիւն:

Պան

Պանարմենիզմ, պանբարխատ, պանթուրքիզմ:

Պար//Պարա

Պարագա//պարագայ, պարագայական, պարագայապաշտ, պարագիծ, պարագիր, պարագլուխ,

պարագծել, պարագնաց, պարականոն, պարականոնել, պարբերաբար, պարբերաթերթ, պարբերական, պարբերույթ//պարբերոյթ, պարունակ, պարունակել, պարփակ, պարփակել, պարփակում:

Ստոր//Ստորա

Ստորաբաժանել, ստորագետնյա//ստորագետնեայ, ստորագիր, ստորագծել, ստորագնահատել, ստորադաս, ստորադիր, ստորակետ//ստորակետ, ստորաշերտ, ստորասուզել, ստորաստիճան, ստորգետնյա//ստորգետնեայ, ստորլեռնյա//ստորլեռնեայ, ստործնոտային//ստործնօտային, ստործովյան//ստործովեան, ստորոգել, ստորոգյալ//ստորոգեալ, ստորուդի, ստորջրային, ստորջրյա//ստորջրեայ:

Վեր//Վերա

Վերաբերել, վերաբերում, վերաբնակ, վերաբնակեցնել, վերադառնալ, վերադաս, վերադասել, վերադարձ, վերադիր, վերածել, վերածին, վերաճ, վերաճել, վերաճուրդ, վերամուսնանալ, վերայց, վերապրել, վերապրում, վերարձակել, վերծանել:

S

Տգեղ, տհաճ, տհաճո//տհաճոյ, տհաս, տհասուլթ-
յուն//տհասուլթիւն, տհերկ, տհոտ, տճև//տճեւ, տմարդ,
տմարդի:

Տար//Տարա

Տարաբաժանել, տարաբախտ, տարաբարբառ,
տարաբևեռ//տարաբեւեռ), տարաբնակ, տարաբ-
նույթ//տարաբնոյթ, տարագիծ, տարագիր, տարա-
դէմ//տարադէմ, տարադրամ, տարաժամանակյա//
տարաժամանակեայ, տարանջատ, տարաշխարհ,
տարարժան, տարբեր, տարբերանշան, տարիմաստ,
տարկետում//տարկէտում, տարորոշ, տարօրինակ:

Տրամ//Տրամա

Տրամաբաշխել, տրամագիծ, տրամագիր, տրա-
մագծային, տրամադիր, տրամադրել, տրամախաչել,
տրամախոհ, տրամախոս//տրամախօս, տրամանկ-
յուն//տրամանկիւն, տրամանկյունաճև//տրամանկիւ-
նաճեւ, տրամանկյունային//տրամանկիւնային, տրա-
մաչափ:

Ց

Ցայգ, ցայգաբաց, ցայգալույս, ցայսօր, ցարդ, ցգրություն//ցգրութիւն, ցերեկ, ցերեկեւ, ցմահ, ցոտե-սություն//ցոտեսութիւն:

Փոխ//Փոխա

Փոխաբեռնել, փոխաբերաբար, փոխաբերական, փոխագրել, փոխադրական, փոխադրել, փոխադրիչ, փոխազդել, փոխակերպել, փոխակերպում, փոխայց, փոխայցել, փոխանուն, փոխանցել, փոխասաց, փոխարժեք//փոխարժեք, փոխարքա//փոխարքայ, փոխարկած//փոխարուած, փոխտնօրեն//փոխտնօրեն:

ԿԵՐՓԱԾԱՆՇՆԵՐ

Ալի, ած.

Ախորժալի, բուրումնալի, դյուբալի//դիւբալի, երկյուղալի//երկիւղալի, զվարճալիորեն//զուարճալիորեն, զվարճալիութիւն//զուարճալիութիւն, իմաստալիորեն//իմաստալիորեն, ջրալի, ջրալիութիւն//ջրալիութիւն:

Ախ, գ., ած.

Գիջաշաղախ, գյուղաշաղախ//գիւղաշաղախ, հարդաշաղախ//յարդաշաղախ, մթնաշաղախ, շաղախ, շաղախել, շաղախվածք//շաղախուածք, վարդաշաղախ, տղմաշաղախ, ցողաշաղախ//ցողաշաղախ:

Ած*, բ., գ.,

Ավերածութիւն//ավերածութիւն, գթածորեն//գթածորեն, գծած, դեղնածութիւն//դեղնածութիւն, երկյուղած//երկիւղած, զարգացածութիւն//զարգացածութիւն, ընկած, հոգնածութիւն//յոգնածութիւն, նեխած, նշանած:

---

*Բայական վերջավորությունը դիտարկվում է որպես վերջածանց, քանի որ բառիմաստի փոփոխություն է առաջացնում:

Ածո, գ.

Բրածո//բրածոյ, դրածո//դրածոյ, երկաթահալածո//երկաթահալածոյ, թափածո//թափածոյ, թթվապահածո//թթուապահածոյ, հանածո//հանածոյ, ձկնապահածո//ձկնապահածոյ, ձուլածո//ձուլածոյ, չափածո//չափածոյ:

Ածու, գ., ած.

Ամոթածու//ամօթածու, բուսահավաքածու//բուսահաւաքածու, բրածու, թեկնածու, թեկնածուական, թեկնածություն//թեկնածութիւն, ժողովածու, հավաքածու//հաւաքածու, հյուսածու//հիւսածու, պահածու:

Ակ, գ., ած.,

Բազմատեսակություն//բազմատեսակութիւն, բուրակվել//բուրակուել, գիսակավոր//գիսակաւոր, գիտակ, ծորակավոր//ծորակաւոր, կայծակ, կղզյակ//կղզեակ, հասակ, հիսնակ//յիսնակ, տեսակ, օղակավոր//օղակաւոր:

Ական, ած., գ.,

Աբբայական, գիտականորեն//գիտականօրէն, գրական, գրականություն//գրականութիւն, ծանոթագ-

րական//ծանօթագրական, ծխական, հնչյունական//
հնչիլնական, հուղայական//յուղայական, մտավորա-
կան//մտաւորական, տւական//տեւական:

Ակի, ած., գ., մկբ.

Առանձնակի, բազմակի, եզակիորեն//եզակիօրէն,
եզակիություն//եզակիութիւն, երկակի, թեթևակի//
թեթեւակի, հաճախակի//յաճախակի, հոգնակիածն//
յոգնակիածեւ, հոգնակիացնել//յոգնակիացնել, որոշա-
կիություն//որոշակիութիւն:

Ամբ*, մկբ.

Անձամբ, դիտմամբ, իրավամբ//իրաւամբ, հեշ-
տությամբ//հեշտութեամբ, մասամբ, մեծամասամբ,
որջամբ, սխալմամբ, ստիպմամբ, վերաբերմամբ:

Այթ, գ.

Ճառագայթ, ճառագայթագոտի//ճառագայթագօ-
տի, ճառագայթահավաք//ճառագայթահաւաք, ճառա-
գայթածն//ճառագայթածեւ, ճառագայթավետ//ճառա-
գայթաւետ, ճառագայթավոր//չառագայթաւոր, ճառա-
գայթել, ռադիոճառագայթ, ռենտգենաճառագայթ:

---

* Հոլովական վերջավորությունը ժամանակի ընթացքում որպես վերջածանց է հանդես գալիս:

Ային//Այն), ած.

Արևային//արեւային, բերքահավաքային//բերքահավաքային, բզեզային//բզեզային, գավառային//գավառային, գծայնություն//գծայնութիւն, գոտկատեղային//գոտկատեղային, դասակարգայնորեն//դասակարգայնօրէն, խոսքային//խօսքային, մեջքային//մեջքային, միջազգայնագետ//միջազգայնագետ, մրցութային//մրցոյթային, յուղայնություն//իւղայնութիւն, նամակայնություն//նամակայնութիւն, նավթագագային//նաւթագագային, նյարդայնանալ//նեարդայնանալ, շրթնայնացնել, ջղայնություն//ջղայնութիւն, տագնապայնություն//տագնապայնութիւն, ցեղայնացնել, փուլայնացում:

Այն, ած., գ.

Ընդունայնախոս//ընդունայնախօս, ձեռնունայն, ձեռնունայնօրեն//ձեռնունայնօրէն, ձեռնունայնություն//ձեռնունայնութիւն, ոստայն, ոստայնաձև//ոստայնաձեւ, ոստայնանկություն//ոստայնանկութիւն, ունայն, ունայնախօսել//ունայնախօսել:

Այք, գ.

Աղորայք, իշխանայք, ստորերկրայք, քմայք, քմայքային, քմայքոտ, քմայքոտություն//քմայքոտութիւն, քմայքորեն//քմայքօրէն:

Ան, գ., ած.

Ածան, բաժան, իթան, իթանավոր//իթանաւոր, կթան, կլանել, շրջան, փական, օրրան:

Անդ, ած., գ.

Բոցեռանդ, եռանդ, հորդեռանդ, մոլեռանդ, սարանդոստ, սարանդոստիկ, սրտեռանդ, վարսանդ, փութեռանդ:

Անդակ, գ., ած.

Այլանդակ, եռանդակ, հողանդակ:

Անի, գ., ած.

Ավազանի//աւազանի, բազկաթևանի//բազկաթեւանի, բազմազլխանի, բազմոտանի, բյուրոտանի//բիւրոտանի, գեղանի, երեքհարկանի//երեքյարկանի,

երկլեզվանի//երկլեզուանի, ճյուղանի//ճիւղանի, յոթանկյունանի//տօթանկիւնանի:

Անուտ, գ.

Բոցանուտ, կիզանուտ, հեղանուտ//յեղանուտ, հոսանուտ, հովանուտ, հորձանուտ//յորձանուտ, հրանուտ, նազանուտ, վզանուտ, վիժանուտ:

Անց, մկբ.

Գլխանց, դրսանց, ետևանց//ետեանց, երեսանց, երթանց, հեռվանց//հեռուանց), ձեռանց, սրտանց, վերևանց//վերեանց, տականց:

Անք, գ.

Անարգանք, բամբասանք, բարբաջանք, գալարանք, գայթակղանք, գգվանք//գգուանք, գլխացավանք//գլխացաւանք, դավանանք//դաւանանք, դյութանք//դիւթանք, հարդարանք//յարդարանք:

Աշ, ած.

Թթվաշ//թթուաշ, թթվաշահամ//թթուաշահամ, թթվաշանալ//թթուաշանալ, թթվաշացնել//թթուաշացնել, թթվաշացում//թթուաշացում, թթվաշուկ//թթուաշուկ, մատղաշ, մատղաշություն//մատղաշութիւն:

Ասուն//Սուն, ած., թվ., գ.

Դառնասուն, զովասուն, վայրասուն, վշտասուն:

Աստ, գ.

Առագաստ, առագաստանավ//առագաստանաւ, բառիմաստ, դյուրիմաստ//դիւրիմաստ, երկիմաստ, իմաստ, իմաստավորել//իմաստաւորել, իմաստուէր-յուն//իմաստուէրին, իմաստուն, նույնիմաստ//նոյնի-մաստ)

Աստի, գ.

Կայմանավաստի//կայմանաւաստի, նավաստի//նաւաստի, նավաստիական//նաւաստիական, նավաստիութիւն//նաւաստիութիւն, ռազմանավաստի//ռազմանաւաստի:

Ավ, ած., մկբ.

Բարյավ//բարեաւ, դժվարավ//դժուարաւ, դյուրավ//դիւրաւ, սակավ///սակաւ, սակավագետ//սակա-լագետ, սակավագյուտ//սակաւագիւտ, սակավաթիվ//սակաւաթիւ, սակավախոս//սակաւախօս, սակավա-ծանոթ//սակաւաճանօթ, սակավարյուն//սակաւա-րիւն:

Ավար*, ած., գ.

Ընտանեվար, մտերմավար, մտերմավարաբար, մտերմավարություն//մտերմավարութիւն, վայելչավար:

Ավետ, ած.

Անդորրավետ//անդորրաւետ, արդյունավետ//արդիւնաւետ, բոցավետ//բոցաւետ, բուրավետ//բուրաւետ, գունավետ//գունաւետ, դաշտավետ//դաշտաւետ), երանավետ//երանաւետ, երջանկավետ//երջանկաւետ, ձյունավետ//ձիւնաւետ, շահավետ//շահաւետ:

Ավուն, ած.

Բարձրավուն//բարձրաւուն, գանգրավուն//գանգրաւուն, գորշավուն//գորշաւուն, դառնավուն//դառնաւուն, դեղնականաչավուն//դեղնականաչաւուն, երկարավուն//երկարաւուն, կլորավուն//կլորաւուն, ճերմակավուն//ճերմակաւուն, շիկավուն//շիկաւուն, քաղցրավուն//քաղցրաւուն:

---

* Արմատը ժամանակի ընթացքում որպես ածանց է հանդես գալիս:

Ատ, գ., ած.

Բացատ, բկատ, բճատել, գիշատիչ, գլխատ, գլխատել, գունատ, թելատ, պոչատ:

Ար, գ.

Գալար, եռամեծար, զարդարել, կերպար, հարդար//յարդար, մեծարանք, մեծարել, ջղագալար, տիպար, ցամքար:

Արան, գ.

Ավետարան//աւետարան, բառարան, բյուրեղագործարան//բիւրեղագործարան, բնակարան, գաղթարան, գանձարան, դասարան, նախակրթարան, նվագարան//նուագարան), տեսարան:

Արդ, գ., ած.

Անկյունարդ//անկիւնարդ, գմբեթարդ//գմբեթարդ, թամբարդ, խաչարդ, խորանարդ, խորանարդաձև//խորանարդաձեւ, կոնարդ, կորնթարդ, ձվարդ//ձուլարդ, ձվարդաձև//ձուլարդաձեւ:

Արեն, գ., ած., մկբ.

Հռոմարեն//հռոմարեն, հունարեն//յունարեն, չինարեն//չինարեն, փոխարեն//փոխարեն, քաղղեարեն//քաղղեարեն:

Արիմ, ած.,

Անհավատարիմ//անհավատարիմ, հավատարիմ//հավատարիմ:

Արք, գ.

Ախտարք*, գործարք, գործարքային, ժանգարք, լուծարք, կետարք//կետարք, կետարքավոր//կետարքաւոր, մեծարք, մուծարք, ստուգարք:

Ացք, գ.

Արմացք, ընչացք, ընչացքավոր//ընչացքաւոր, մեծընչացք, փարթամընչացք:

Աքի

Արմատաքի:

---

* Տե՛ս Սո. Մալխասեանց, Հայերեն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Բան//Աբան, գ.

Ականջաբան, արվեստաբան//արուեստաբան, բնաբան, բուսաբան, գավառաբան//գաւառաբան, դիցաբան, երկրաբան, թույնաբան//թոյնաբան, ձևաբան//ձեւաբան, ներվաբան//ներոււաբան:

Բար//Աբար, մկբ.

Ագահաբար, ազնվաբար//ազնուաբար, գագանաբար, գայլաբար, դավադրաբար//դաւադրաբար, դժվարաբար//դժուարաբար, դյուցազնաբար//դիւցազնաբար, երկյուղածաբար//երկիւղածաբար, նենգաբար, նվաստաբար//նուաստաբար:

Գար//Ագար, գ., ած.

Գլխագար, թթվագար//թթուագար, խելագար, խելագարորեն//խելագարօրէն, խելագարվել//խելագարուել, նյարդագար//նետարդագար, պղնձագար, ջղագարային, սիրագար, փութագար:

Գին//Ագին//Ագն, մկբ., ած.

Ազնվագին//ազնուագին, դառնագին, երկյուղագին//երկիւղագին, գայրագնություն//գայրագնութիւն,

խռովագին, կաթոգին, կարոտագին//կարօտագին, հևագին//հեւագին, մթագնանք, մթագնել, մթագնուկ-յուն//մթագնութին, ոռնագին, սովագնել, վշտագնորեն//վշտագնօրէն, վշտագնում, տաժանագին, տենդագին, տենդագնորեն//տենդագնօրէն, ցավագին//ցաւագին, ցավագնել//ցաւագնել, ցավագնորեն//ցաւագնօրէն, ուժգին:

Գործ//Ագործ, գ.

Այլումինագործ//այլիմինագործ, աղյուսագործ//աղիւսագործ, անվագործ//անուագործ, բյուրեղագործ//բիւրեղագործ, բրոնզագործ, գաջագործ, գեղծագործ, թնդանոթագործ//թնդանօթագործ, նավթագործ//նաւթագործ, նիզակագործ:

Գույն//Ագույն, ած.

Առավելագույն//առաւելագոյն, բարձրագույն//բարձրագոյն, գերագույն//գերագոյն, լավագույնս//լաւագոյնս, ծայրագույնորեն//ծայրագոյնօրէն, նորագույն//նորագոյն, նվազագույն//նուազագոյն, վեհագույն//վեհագոյն, վշտագույն//վշտագոյն, փոքրագույն//փոքրագոյն:

Ե, ած.

Ագատե//ագատե, բազալտե//բազալտե, բամբակե//բամբակե, գիպսե//գիպսե, եղեգնե//եղեգնե, երկաթե//երկաթե, գմբուխտե//գմբուխտե, էմալե//էմալե, նռնաքարե//նռնաքարե, փայտե:

Եկ, գ.

Առաջնեկ, բղեկ, երևեկ//երևեկ, երևեկ, լայնափեռեկ, խեփեկ, ճայեկ, ճարեկ*, ճռեկ, չերևեկ//չերևեկ, վերջնեկ, քառեկ:

Եղ, ած.

Ազդրեղ, ահեղ, այտեղ, աչեղ, բոցեղ, գուևեղ, դյուրեղ//դիւրեղ, զորեղ//զօրեղ, թիկևեղ, ձայնեղ:

Եղեն, գ.

Ակևեղեն//ակևեղեն, բանջարեղեն//բանջարեղեն, բրդեղեն//բրդեղեն, գոհարեղեն//գոհարեղեն, զարդեղեն//զարդեղեն, կյուրթեղեն//կիւրթեղեն, շորեղեն//շորեղեն, ոսկեղեն//ոսկեղեն, չրեղեն//չրեղեն, քաղցրեղեն//քաղցրեղեն:

---

* Տե՛ս Եղ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

ԵՃ, գ.

Բվեճ//բուեճ, դուռեճ*, խճեճ:

ԵԱ, ած.

Անխոհեմություն//անխոհեմութիւն, խոհեմ, խոհեմանալ, խոհեմորեն//խոհեմօրէն, խոհեմություն//խոհեմութիւն, կարժեմ, կրճեմ:

ԵԱՆ, մկբ.

Երբեմն, ուրբեմն:

ԵՆ*, ած., մկբ.

Այժմեն//այժմէն, այծենագործ, այծենակաճ, անդրենածին//անդրէնածին, գրենական, նկարեն//նկարէն, նորեն//նորէն, շորորալեն//շորորալէն, շփշփալեն//շփշփալէն, պապենական:

---

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

* Որոշ օրինակներում հոլովական վերջավորությունը ժամանակի ընթացքում որպէս վերջածանց է հանդես գալիս:

Եևի, գ.

Աճաբենի, արմավենի//արմաւենի, արփենի, բալենի, բարդենի, բոխենի, թթենի, իսնձորենի, կշենի, կռնենի:

Եևք, գ.

Աչքալուսենք, իրենք, կողենք, սանահարենք, սանահերենք//սանահերենք, սանամերենք//սահամերենք:

Եշտ, գ., ած.,

Անհրաժեշտ, անհրաժեշտաբար, անհրաժեշտականություն//անհրաժեշտականութիւն, անհրաժեշտորեն//անհրաժեշտօրէն, անհրաժեշտություն//անհրաժեշտութիւն, հրաժեշտ, հրաժեշտախնջույք//հրաժեշտախնջոյք, հրաժեշտային:

Ես, գ.

Խամահանես//խամահանես*:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Եստ, գ., ած.

Գովեստ, գովեստագիր, զինապահեստ, համեստ, համեստորեն//համեստօրէն, նավթապահեստ//նավթապահեստ, պահեստ, պահեստային, ուտեստ, ուտեստեղեն//ուտեստեղէն:

Եվան/Եւան, գ.

Գիշերօթեան//գիշերօթեան, թերթեանունք//թերթեանունք, իջեան//իջեան, իջեանային//իջեանային, իջեանատեր//իջեանատեր, իջեանատուն//իջեանատուն, հոտեան//հոտեան, պիտեան//պիտեան, օթեան//օթեան, օթեանատեղ//օթեանատեղ:

Եվետ/Եւետ, գ.

Պերեւետել//պերեւետել*, փերեւտանք//փերեւտանք, փերեւտել//փերեւտել, փերեւտիկ//փերեւտիկ, փերեւտում//փերեւտում:

Եվոր/Եւոր, ած.

Արտևոր//արտևոր, գործևոր//գործևոր, դրսևոր//դրսևոր, հանդևոր//հանդևոր, հարգևոր//յարգևոր, հարկևոր//հարկևոր, հարսնևոր//հարսնևոր, ռուս-

---

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերէնի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

ևոր//ռուսեւոր, վարդևորի//վարդեւորի, ունևոր//ունեւոր:

Եր, գ.

Բախտերք, դևդեր*, հիսներյակ//յիսներեակ, ճեններ, ճենճերալ, ճլերք, յոթներյակ//եօթներեակ, ոսկերիչ, ոսկերչական:

Երեն, գ., ած., մկբ.

Աբխազերեն//աբխազերեն, աղվաներեն//աղուաներեն), անգլերեն//անգլերեն, բասկերեն//բասկերեն, բուրյաթերեն//բուրեաթերեն, գերմաներեն//գերմաներեն, թուրքմեներեն//թուրքմեներեն, հայերեն/հայերեն, շվեդերեն//շուեդերեն), սկուլերեն//սկուլերեն:

Երիմ, ած.

Ոխերիմ, ոխերիմություն//ոխերիմութիւն, ոխերմական, ոխերմորեն//ոխերմօրեն, ոխերմություն//ոխերմութիւն:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերեն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Եց, ած., գ., մկբ.

Գեղեցիկ, գեղեցկորեն//գեղեցկօրէն, գեղեցկութիւն//գեղեցկութիւն, դիեցիկ, զգեցարան:

Եք, ած., մկբ., գ.

Ամենեքյան//ամենեքեան, ամենուրեք//ամենուրեք, այլուատեք, այլուրեք, արժեք//արժեք, բերանբացեք//բերանբացեք, բոլորեքին, գերեզմանօրնեք//գերեզմանօրինեք, երբեք, նշանդրեք//նշանդրեք:

Ժեռ//Աժեռ, ած.

Ամպածեռ, դեղնածեռ, կապտածեռ, կարմրածեռ, ոսկեծեռ:

Ժեռ//Աժեռ, ած.

Ախտածեռ//ախտածեռ, ախտածեռտել//ախտածեռտել, որկորածեռ//որկորածեռ, որկրածեռ//որկրածեռ:

Ի, գ., ած.

Աղի, բաղազգի, գաղտագողի, դարանատեղի, եռանկյունի//եռանկիւնի, երկսայրի, ներքինի, սոճի, ուղտատեղի, քառակուսի:

Իզմ, գ.

Աթեիզմ//աթեիզմ, անարիսիզմ, ավանտյուրիզմ// աւանտիւրիզմ, բարբարիզմ, բյուրոկրատիզմ//բիւրոկրատիզմ, դարվիսիզմ//դարուիսիզմ, իդեալիզմ//իդեալիզմ, յոգիզմ//եօգիզմ, պանթեիզմ//պանթեիզմ, ուսանչիզմ//ուսանչիզմ:

Իլ գ., ած.

Անձրևակաթիլ//անձրեւակաթիլ, բարետեսիլ, բյուրատեսիլ//բիւրատեսիլ, բոցակաթիլ, գվարճատեսիլ//գուարճատեսիլ, խաշիլ, կաթիլածև//կաթիլածեւ, շիթիլ, տեսիլք, փաթիլ:

Իկ//Կ, գ., ած.

Արևիկ//արեւիկ, բազմապատկում, բալիկ, բարձիկ, գեղեցկանալ, գեղեցկություն//գեղեցկութիւն, գնդիկ, եռապատկել, գամբյուղիկ//գամբիւղիկ, թերթիկ, իլիկ, կետիկ//կետիկ, տոհմիկ, փոքրիկ:

Իդ, գ.

Խնծիդ, կետորսանավատորմիդ//կետորսանաւատորմիդ, նավատորմիդ//նաւատորմիդ, ռազմատորմիդ, օդանավատորմիդ//օդանաւատորմիդ:

Իճ, գ.

Ակնակապիճ, աղավսիճ//աղաւսիճ, բվիճ//բուլիճ, դառնիճ, թթվիճ//թթուլիճ, լվիճ//լուլիճ, կտրիճ, հատիճ, պատիճ, սևուտիճ//սեւուտիճ:

Իմ, ած., գ., մկբ.

Կրճիմ, կցիմ, ուշիմ, ուշիմորեն//ուշիմօրեն, ուշիմուլթյուն//ուշիմուլթիւն, քաջուշիմ:

Ին//Ն, ած.

Բաժնետրանք//բաժնետրանք, բաժնետոմս//բաժնետոմս, դժվարին//դժուարին, դյուրին//դիւրին, զարդին, լռին, հետին//յետին, մթին, ներքնաբուխ, ներքնագգեստ, ներքնակ, նորին, նրբին, ստորին, ստորնահարկ//ստորնայարկ, ստորնաքարշ, վերին, վերնաբակ, վերնագիծ, վերնադիր:

Ինք, գ.

Անձինք, բաժինք, կաթինք, կարճինք, կողինք, մի-
ջինք, նախատինք, սիրահարինք, սևինք//սեւինք,
փորհարինք:

Իշ//Շ, գ.

Թավիշ//թաւիշ, թավշագեղ//թաւշագեղ, թավշա-
դալար//թաւշադալար, թավշահյուս//թաւշահիւս, թավ-
շածայն//թաւշածայն, թավշյա//թաւշեայ, կիսաթավիշ//
կիսաթաւիշ, Նրբաթավշյա//Նրբաթաւշեայ, սևաթա-
վիշ//սեւաթաւիշ:

Իջ//Չ, գ., ած.

Բաժանիչ, բացիչ, գյուղափրկիչ//գիւղափրկիչ,
գրիչ, գրչագիր, գրչակ, գրչաման, դատաքննչական,
թռչել, թռչնամիս, կարգավորիչ//կարգաւորիչ, կիզիչ,
յուղանկարիչ//իւղանկարիչ, նախաթռչուն, նվագար-
կիչ/Նուագարկիչ, որոշչական, սրբիչ, ցողիչ//ցօղիչ,
քննչական, քննչություն//քննչութիւն:

Իչք, գ.

Խմիչք, կանիչք:

Իս, գ,

Ավետիս//աւետիս, հավատիս//հաւատիս:

Իստ, գ.

Աթեիստ//աթէիստ, դեիստ//դէիստ, Էկոնոմիստ, թառիստ, իյուզգիոնիստ//իլիւզգիոնիստ, Նատուրալիստ, Նացիստ, Նիհիլիստ, պեսիմիստ, ռևանշիզմ//ռեւանշիզմ:

Իվ//Վ, ած.

Ազնիվ//ազնիւ, ազնվաբար//ազնուաբար, ազնվաբուհ//ազնուաբուհ, ազնվագին//ազնուագին, ազնվադէմ//ազնուադէմ, ազնվախոհ//ազնուախոհ, ազնվասիրտ//ազնուասիրտ, ամենայնիվ//ամենայնիւ, առթիվ//առթիւ, լրիվ//լրիւ, հազվագյուտ//հազուագիւտ, հազվադէպ//հազուադէպ, հազվադէպություն//հազուադէպութիւն, ճշտիվ//ճշտիւ, շնորհիվ//շնորհիւ, ցրիվ//ցրիւ:

Իտ, գ.

Լազուրիտ, խայտախարիտ, խայտիտ, խոզիտ, քաղցրիտ:

Ից, մկբ., ած.

Իսկականից, հանպատրաստից//յանպատրաստից, միանգամից, յոթնիցս//եօթնիցս, նորից, ստից:

Իք, գ.

Ավետիք//աւետիք, արգասիք, գալիք, գանելիք, գիտելիք, գործիք, դրվատիք//դրուատիք, երաշխիք, ընթրիք, կարծիք:

Լի, ած.

Հորսլի*, ճղլի, ցնգլի:

Լիկ, ած.

Աջլիկ, բահլիկ, բկլիկ, գնդլիկ, դմբլիկ, դոխլիկ, թևլիկ//թևլիկ, ձախլիկ, նեղլիկ, շեկլիկ//շեկլիկ:

Լու, ած.

Բեղլու, յարալու//եարալու:

---

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

Խաճ//Լյաճ, ած.,

Ամոթյաճ//ամոթլեաճ, ամոթխաճ//ամոթխաճ,
ամոթխաճել//ամոթխաճել, ամոթխաճորեն//ամոթխա-
ճորեն, կիսամոթխաճ//կիսամոթխաճ, ցրտկիաճ:

Ծոռ, գ., ած., մկբ.

Ծալծոռ, շինծոռ, շինծոռորեն//շինծոռորեն, շինծո-
ռություն//շինծոռութիւն, պահծոռ:

Կակ, գ.

Մեծկակ*:

Կան, ած.

Բարձկան, գուժկան, թխսկան, թռչկան, թրևկան//
թրեւկան, ծննդկան, մրսկան, որսկան, չիոսկան//
չիոսկան, վարձկան:

Կե, գ.

Ճայկե:

---

* Տե՛ս Ատ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Կեկ, ած.

Ամուրկեկ, բարձրկեկ, դեղինկեկ, թանձրկեկ, թացկեկ, թուլկեկ, կանաչկեկ, նորկեկ, պարզկեկ, սառկեկ:

Կեն, գ., ած.

Գործկեն//գործկեն, ժանտկեն//ժանտկեն, խորշկեն//խորշկեն, ծակոտկեն//ծակոտկեն, հյուսկեն//հիսկեն, ճանճկեն//ճանչկեն, նկարկեն//նկարկեն, շրջկեն//շրջկեն, ցանցկեն//ցանցկեն:

Կի, գ.

Երփնալուցկի, լուցկի, լուցկիաման, հաճարկի, ճուլկի, քարալուցկի:

Կիկ, ած.

Ցածկիկ:

Կին, ած.

Նախկին, չորեքին:

Կլիկ, ած.

Ցածկիկ:

Կոտ, ած.

Բամբասկոտ, բարկացկոտ, դանդաղկոտ, դեղևկոտ//դեղեկոտ, դիմացկոտ, եռացկոտ, երազկոտ, երերկոտ, նեղացկոտ, վախկոտ:

Կոկ, ած.

Լայնկուկ, ցածկուկ:

Կուն, ած.

Բամբկուն, դիմացկուն, եռացկուն, երազկուն, խացկուն, ծիծաղկուն, նվաղկուն//նուաղկուն:

Կուտ,

Կանաչկուտ, խաշամկուտ:

Ճակ, գ.

Թեւեմ/Թեւեմակ*, գբճակ, փրփրիճակ:

Ճիկ, գ.

Խամաճիկ, իամճիկ, իամաճիկանալ, մամաճիկ, պապաճիկ:

Մունք//Ամունք, գ.

Գալարմունք, զգացմունք, իմացմունք, լուծմունք, ծիսապաշտամունք, ծիսապաշտամունքային, հարցմունք, հիացմունք, հողապաշտամունք, ուսմունք, պաշտամունք, պաշտամունքախառն, պաշտամունքային, պաշտամունքատեղի, սխալմունք, վճարմունք, ցուցմունք:

Յա/Ե, ած.

Ամենօրեություն//ամենօրեութիւն, առօրեություն//առօրեութիւն, արմավյա//արմաւեայ, բամբակյա//բամբակեայ, եղջերյա//եղջերեայ, եռաչյա//եռաչեայ, զմրիստյա//զմրիստեայ, էմալյա//էմալեայ, ոսկյա//ոս-

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

կեայ, չթյա//չթեայ, պղնձյա//պղնձեայ, տասնհինգամյա//տասնհինգամեայ:

Յալ, գ., ած.

Անցյալ//անցեալ, աքսորյալ//աքսորեալ, բարձրյալ//բարձրեալ, երդվյալ//երդուեալ, թվացյալ//թուացեալ, նզովյալ//նզովեալ, ննջեցյալ//ննջեցեալ, սառուցյալ//սառուցեալ, ստորոգյալ//ստորոգեալ, փոխառյալ//փոխառեալ:

Յակ, գ., ած.

Առանձնյակ//առանձնեակ, բացօթյակ//բացօթեակ, եռյակ//եռեակ, երկհատորյակ//երկհատորեակ, ինստուևամյակ//ինստուևամեակ, հազարամյակ//հազարամեակ, ոսպնյակ//ոսպնեակ, սյունյակ//սիւնեակ, տասնյակ//տասնեակ), օթյակ//օթեակ:

Յամ, գ.,

Այծյամ//այծեամ, էշայծյամ//էշայծեամ, իշայծյամ//իշայծեամ, եզայծյամ//եզայծեամ, մշկայծյամ//մշկայծեամ, մշկայծյամյան//մշկայծեամեան, սիբիրայծյամ//սիբիրայծեամ, քարայծյամ//քարայծեամ:

Յայն, մկ.

Լռելյայն//լռելեայն:

Յան, ած.

Ազգամիջյան//ազգամիջեան, այժմյան//այժմեան, բազմաթևյան//բազմաթեւեան, գերաստվածյան//գերաստուածեան, եբենոսյան//եբենոսեան, ժողովրդյան//ժողովրդեան, ոսկեդարյան//ոսկեդարեան, չորեքթևյան//չորեքթեւեան, պլատոնյան//պլատոնեան, վաղնջյան//վաղնջեան:

Յար//եար, գ.

Ազատորյար//ազատորեար, ավագորյար//աւագորեար, զոյար//զղեար, զոյարենի//զղեարենի, հոբելյար//յոբելեար, որյար//որեար, սպասավորյար//սպասաւորեար, մեծորյար//մեծորեար:

Յաց, գ., ած.

Ազգատյաց//ազգատեաց, գրատյաց//գրատեաց, ընչատյաց//ընչատեաց, խավարատյաց//խաւարատեաց, ծնողատյաց//ծնողատեաց, հայատյաց//հայատեաց, նորատյաց//նորատեաց, ջրատյաց//ջրատեաց:

տեաց, սևազգյաց//սեւազգեաց, ուսումնատյաց//ուսումնատեաց:

Յոև, գ., ած.

Անարդյուն//անարդիւն, անբարեհնչուն//անբարեհնչիւն, բաբախյուն//բաբախիւն, բառաչյուն//բառաչիւն, գոչյուն//գոչիւն, դոփյուն//դոփիւն), դորդյուն//դորդիւն, թնոյուն//թնոիւն, կաղկանձյուն//կաղկանձիւն, դողանջյուն//դողանջիւն:

Յոք, եղևկ. բառ, հարց. բառ

Արդյոք//արդեօք, ընտանյոք//ընտանեօք, կարծյոք//կարծեօք:

Նակ//Անակ, գ.

Աղեղնագսպանակ, աղջկանակ, գանձանակ, եղանակ, եղջրաշրջանակ, ենթաշրջանակ, երինջնակ, զսպանակ, ըմպանակ, ժամանակ, ծիսնակ, կախնակ, կողնակ, հայնակ, ճոճանակ//ճօճանակ, սկսնակ, սղնակ, ցուցանակ, ցուցնակ:

Նի, գ., ած.

Բեկնի, բոխնի, գաղտնի, գաղտնիացնել, ծխնի, հայտնի//յայտնի, հուրնի, մածնի, նախնի, փնջնի:

Նիկ, գ.

Այծեմնիկ, դիպլոմնիկ, թանթռնիկ, թեյնիկ//թեյնիկ, լսեռնիկ, լուսնիկ:

Նոց//Անոց, գ., ած.

Ականջնոց, աղավանոց//աղաւանոց, ամառանոց, անառականոց, անձրևանոց//անձրեւանոց, անձրևնոց//անձրեւնոց, բալանոց, բանջարանոց, բանվորանոց//բանուորանոց, գազանանոց, գժանոց, գիշերնոց, երեքնոց, երկտեղանոց, ընկուզնոց, թանոց//թեւնոց, թումանոց, թրքնոց, ճտնոց, ոսկինոց:

Շի, գ., ած.

Բուրոշի, գուրոշի, գուրոշիախառն, գուրոշիանալ, լայնշի, ծծմբագուրոշի, ջրագուրոշի:

Ո, գ., ած., մկբ.

Գերարգո//գերարգոյ, եզո//եզոյ, հաճո//հաճոյ, հարգո//յարգոյ, մեծարգո// մեծարգոյ, պատվո//պատուոյ, տհաճո//տհաճոյ, վայրաբարո//վայրաբարոյ, քաղվածո//քաղուածոյ:

Ոթ, գ., ած.

Փաթոթ*, փաթոթավոր//փաթոթաւոր, փոթոթ, փոթոթահամ, փոթոթային, փոթոթել, փոթոթութիւն//փոթոթութիւն:

Ոկ, գ.

Ճլլոկ*:

Ող, գ., ած.

Բամբասող, բանող, բարձող, բուժաշխատող, գարշողութիւն//գարշողութիւն, գգվողական//գգուողական, գծագրող, դիտող, ծառայող, ղեկավարող:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերէնի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

Ու, գ.

Գողոն//գողոն, գործոն//գործոն, եփոն//
եփոն, թափոն//թափոն, թերթոն//թերթոն, թողոն//թա-
ղոն, լցոն//լցոն, ճակտոն//ճակտոն, ճարպոն//ճարպոն,
ջարդոն//ջարդոն:

Ունց, մկ.

Իմոնց, ձերոնց, մերոնց, շատոնց, պապոնց, տա-
տոնց, քոնոնց:

Ունք, գ.

Գաղոնք, գարթոնք//գարթոնք, իմոնք, ձերոնք, մե-
րոնք, տալոնք, քոնոնք:

Ոռ, գ., ած.

Բրդռոռ, դանդալռոռ, լալռոռ, խոնթռոռ*, խռոռոռ,
մռոռոռ//մռոռոռ, տկոռոռ//տկոռոռ, փոմփոռոռ, փրոռոռ:

---

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

Ոչ, գ.

Գետնախոռոչ, գոռոչ, գոռոչել, գոռոչյուն//գոռոչին, լեռնախոռոչ, խոռոչ, խոռոչավոր//խոռոչաւոր, ձորախոռոչ, ոսկրախոռոչ, քարախոռոչ:

Ով, ած., մկ.

Գինով, դյուրով//դիւրով, երեսով, խերով//խերով, ձայնով, ճեպով, շախով, շնորհքով, շուտով, սիրով:

Ովի, ած., մկ.

Գեղովի, գրովի, դաջովի, ընթերցովի, թակովի, կախովի, ձգովի, ճկովի, ջրովի, սարքովի:

Ովին, մկ.

Աչքովին, բուլրովին, գլխովին, լիովին, խանդովին, խղճովին, խմբովին, կիսովին, հիմնովին, յուրովին//իւրովին:

Ոտ, ած.

Ալրոտ, աղբոտ, բաղձոտ, բոցոտ, գաջոտ, գարշոտ, գթոտ, դարդոտ, դևոտ//դեւոտ, նենգոտ, սրտոտ, փողոտ:

Ոտի, գ., ած.

Չազրոտի, հնոտի, հնոտիավաճառ, ձեռոտի, մե-
ռելոտի, սնոտի, ցնցոտի, օտարոտի, օտարոտիու-
յուն//օտարոտիութիւն:

Որ, գ., ած.

Բեկոր, գահագլոր, գեղոր, գլխամուր, գուլորչի,
լիճոր, խեցաբեկոր, խեփոր*, մեծահատոր, քստոր:

Որակ*, ած.

Ատրորակ*, արյունորակ//արիւնորակ, հավա-
սարորակ//հաւասարորակ, ճերմակորակ, շիկորակ,
պարզորակ:

Որայք, գ.

Արտորայք, դաշտորայք, դեղորայք, շենորայք//շէ-
նորայք, վանորայք, տեղորայք, քաջորայք:

---

* Տե՛ս Սո. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Որակ արմատը ժամանակի ընթացքում որպէս վերջածանց է հանդէս գալիս:

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերէնի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

Որդ, գ., ած.

Բնորդ, գծորդ, ընթերցորդ, թեթևորդ//թեթևուորդ, ժառանգորդ, ձախորդ, ձուլորդ, ձևորդ//ձեւորդ, ղեկորդ, նավորդ//նաւորդ:

Որէն, մկբ.

Ագահորէն//ագահօրէն, բառացիորէն//բառացիօրէն, բարեխղճորէն//բարեխղճօրէն, բծախնդրորէն//բծախնդրօրէն, բնագղորէն//բնագղօրէն, գեղագիտորէն//գեղագիտօրէն, գեղջկորէն//գեղջկօրէն, գերազանցորէն//գերազանցօրէ, գյուղացիորէն//գիւղացիօրէն, Եսամուրորէն//Եսամուրօրէն:

Ոց, գ.

Ամառոց, ամրոց, բաղձոց, բուսածածկոց, գազահ-
լոց, գզոց, դիակոց, զարկոց, ղժժոց, ղռվոց:

Ոցք, գ.,

Անկաթոցք, դողէրոցք, էրոցք, կախօրոցք, հի-
շոցք//յիշոցք, մտակաթոցք, պղնձահալոցք, վառոցք,
փնտռոցք, փռոցք:

ՈԼ, գ., ած.

Ազդու, գնարկու, գովերգու, ժամու, ձայնարկու, նավարկու//նաւարկու, նմուշառու, ողբերգու, ռմբարկու:

ՈԼթյուն//ՈԼթեն, գ.

Արհմիութենական, բազազություն//բազազութին, բնութենական, բնութենապաշտ, գազազություն//գազազութին, գոյութենականություն//գոյութենականութին, էութենություն//էութենութին, խաբեբայություն//խաբեբայութին, խամություն//խամութին, ծածկախոսություն//ծածկախօսութին, կազմարարություն//կազմարարութին, կահույքաշինություն//կահոյքաշինութին, հագեցություն//յագեցութին, միութենական, պետութենաստեղծ, պրոֆմիութենական, սահունություն//սահունութին, սառնություն//սառնութին, տերութենական//տերութենական, փրկութենաբեր:

ՈԼԼ, գ., ած.

Գունդուլիկ, խենթուլիկ, ծակուլիկ, կարճուլիկ, պամպուլիկ*, սրուլիկ, սուսուլիկ, սուրուլիկ, սևուլիկ//սեւուլիկ, փոմփուլիկ, քիփուլիկ:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Ուկ//Կ, գ., ած.

Ագռավուկ//ագռաւուկ, գայլուկ, գեղջկորեն//գեղջկորէն, գեղջկուհի, գերուկ, գժուկ, դիպուկ, եփուկ, թանձրուկ, թելուկ, թեփուկ, նագուկ:

Ուհի, գ.

Բանաստեղծուհի, բժշկուհի, գեղջկուհի, գիմնագուհի, ընկերուհի, թրքուհի, իշխանագնուհի, պերճուհի, ռամկուհի, սիրուհի:

Ուղ, գ.

Լերդախճուղ*, խանձուղ:

Ուճ, գ.

Բրդուճ, դեղապարկուճ, թաղքուճ*, թանաքրուճ, կտրուճ, մածնաքրդուճ, պարկուճ:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերէնի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

Ոււմ, գ.

Գազազում, գազաջեռուցում, խաբում, խախտում, խաղաղում, կազմում, կաթկթում, հալում, հակազդում, սահում:

Ոււմն// Մն, գ., ած.

Արթմնի, արթմնիութիւն//արթմնիութիւն, բեկումնային, բուրումնալի, բուրումնահեղց, դիտումնավոր//դիտումնաւոր, երեքումնային, խեղմնավոր//խեղմնաւոր, հարթմնի, ձգտումնավոր//ձգտումնաւոր, շարժումնային, որոշմնագիր, պեղումնային, սոսկմնալի, սոսկմնահար, սոսկումնալի, ուսումնաճառ, քստմնալից, քստմնահար, քստմնել:

Ուլզ//Ուլզ, գ., ած.

Երկծիսնելոլզ//Երկծիսնելոլզ, թոփոլզ//թօփոլզ)*, ծիսնելուզային, ծիսնելուզավոր//ծիսնելուզաւոր, ծիսնելոլզ//ծիսնելոլզ, մազազզուզ, մարդելոլզ//մարդելոլզ, պլուզ, փլուզ, փլուզակ, փլուզիլ, փլուզում, փլուզվել:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Ույթ//Ութ, գ.

Աղջկնութ, ասույթ//ասոյթ, ավանդույթ//աւանդոյթ, արժույթ//արժոյթ, բառույթ//բառոյթ, գործառույթ//գործառոյթ, դռութ, դրույթ//դրոյթ, ելույթ//ելոյթ, զայրույթ//զայրոյթ, ծերութ, հինութ*, հնութ, մանկութ, մշակութային, նշույթ//նշոյթ, նորույթ//նորոյթ, վարձութակետ//վարձութակետ, փաթութ, փշրութ:

Ույկ, գ.

Աշխատագրքույկ//աշխատագրքոյկ, գրքույկ//գրքոյկ, թակույկ//թակոյկ, խարույկ//խարոյկ, մթերագրքույկ//մթերագրքոյկ, պարույկ//պարոյկ, տերևախարույկ//տերևախարոյկ:

Ույն, գ., ած., մկ., կապ,

Բարեողջույն//բարեողջոյն, իսկույն//իսկոյն, իսկույններք//իսկոյններք, կենդանույն//կենդանոյն, հանկարծույն//յանկարծոյն, յուրույն//իւրոյն, նախողջույն//նախողջոյն, ողջույն//ողջոյն, սիրույն//սիրոյն, տմույն//տմոյն:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Ույս//Ուս, գ., ած.

Գահակորոյս//գահակորոյս, գունակորոյս//գունակորոյս, թրմուս, խաբուսիկ, խաբուսիկութիւն// խաբուսիկութիւն, կորուսանել, կորուսել, կորուսիչ, հուշակորոյս//յուշակորոյս, ճամփակորոյս//ճամփակորոյս, մայրակորոյս//մայրակորոյս, շէշտակորոյս// շէշտակորոյս, պղտորուս, սիրակորոյս//սիրակորոյս, փմփուս, քարվանկորուս:

Ույր//Ուր, գ., ած.

Գեղապարույր//գեղապարոյր, ծխապարույր// ծխապարոյր, ծխապարուր, կափույր//կափոյր, կափույրավոր//կափոյրաւոր, կափույրափող//կափոյրափող, հաստույր//հաստոյր, պահպանակափույր// պահպանակափոյր, պարույր//պարոյր, պարուրագարդ, պարուրաթել, պարուրակ, պարուրակածև// պարուրակածել, պարուրակել, պարուրահատ, պարուրածև//պարոյրածել, պարուրել:

Ույց//Ուց, գ., ած.

Բարեկառույց//բարեկառոյց, գերաջեռույց//գերաջեռոյց, ինդրահարույց//ինդրայարոյց, խոսքակառույց//խօսքակառոյց, ծանույց//ծանոյց, ծանրակառույց//ծանրակառոյց, կառուցիկ, կառուցող, հա-

րուցել//յարուցել, հարուցյալ//յարուցեալ, հարուցում//յարուցում, հեծելուսույց//հեծելուսոյց, ներկառուցել, ուսուցանել, ջեռուցվել//ջեռուցուել, սառույց//սառոյց, սիրահարույց//սիրայարոյց, վերակառուցել, վերուսուցել:

Ույք, գ.

Ամոթույք//ամօթոյք, գահույք//գահոյք, գրապիտույք//գրապիտոյք, դեղապիտույք//դեղապիտոյք, դրույք//դրոյք, խաղադրույք//խաղադրոյք, ծննդույք//ծննդոյք, կահույք//կահոյք, հետույք//յետոյք, ներսույք//ներսոյք:

Ուն, ած.

Անասուն, գալարուն, գայթուն, խայտուն, խանդուն, հաճուն//յաճուն, հաղթուն//յաղթուն, ղողանջուն//ղօղանջուն, սահուն, սապատուն:

Ունդ//Նդ, գ.

Այլասնունդ, անծնունդ, ընդասնունդ, ծննդաբեր, ծննդկան, հեղուկասնունդ, նորածնունդ, ջրածնունդ, սերնդագործություն//սերնդագործութիւն, սերնդական, սերնդաշար, սերնդել, սերունդ, սննդաբաժին, սննդաբուժություն//սննդաբուժութիւն, սննդահյութ//

սննդահիւթ, սննդավճար, սնունդ, վերածնունդ, տղմածնունդ:

Ունի, գ., ած.

Գեղունի, գողունի, զարմունի, ինկունի, ծերունի, հայրունի, մանրունի, սիրունի, տերունի//տերունի, տխրունի:

Ունկ, գ., ած.

Լայնախորունկ, խորախորունկ, խորխորունկ, խորունկ, խորունկանալ, խորունկացում, խորունկց-նել, խորունկություն//խորունկութիւն, փլունկ:

Ունչ, գ.

Խոլամոռունչ, մռունչ, ոգեմոռունչ, սամոմամոռունչ, սաստկամոռունչ, սիրամոռունչ, վագրենամոռունչ:

Ունջ/Նջ, գ.

Անշշունջ, գաղտնաշշունջ, մահաշշունջ, մեղմաշ-շունջ, մշտնջենաբար, մշտնջենավորել//մշտնջենա-ւորել, մշտնջենի, մշտնջյա//մշտնջեայ, շշունջ, նրբաշ-շունջ, սիրաշշունջ, վաղնջաբանություն//վաղնջաբա-

Նութին, վաղնջահայ, վաղնջյան//վաղնջեան, վաղնջուց, տվնջենական//տուղնջենական, քաղցրաշշունջ:

Ունց, գ., ած., մկբ.

Շատունց, պապունց, պապունցի, պտղունց, պտղունցել, ուշունց, ուշունցաբերան, ուշունցակոխ, ուշունցատու:

Ունք, գ., ած.

Աստղունք, բազմածաղկունք, բաժունք, բարձրաթիկունք, բարձունք, դեղնաթիկունք, դրունք, Նորունք, ստեղունք:

Ուչ, գ., ած., մկբ.

Բազմավայելուչ, բեռնատեսուչ, ընկալուչ, թաթավուչ* //թաթաւուչ, որսատեսուչ, սրտառուչ, վայելուչ, տեսուչ, տնկալուչ, քաջավայելուչ:

Ուռ, գ.

Ակնուռ, աղբածակուռ, ծակուռ:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Ուստ, գ., մկբ.

Այլուստ, բացուստ, գալուստ, ելուստ, թաքուստ, կորուստ, հազուստ, ներքուստ, պահուստ, պերճահագուստ:

Ուտ, գ., ած.

Աղջամղջուտ, արևուտ//արեւուտ, բացուտ, գայռուտ*, գաջուտ, դեղձուտ, դժվարուտ//դժուարուտ, եղեգնուտ//եղեգնուտ, եղևնուտ//եղեւնուտ, թարախուտ:

Ուր, ած., մկ.

Գողածուրիկ, գտածուրիկ, թաքթաքուր*, թեփուր, կտոտուր, կուչուրել, մտածուրիկ, չլպուտուրիկ, սուլուր, տնուրիկ:

Ուրդ//Րդ, գ.

Աճրդային, աճրդել, աճուրդ, անժողովուրդ, անցուրդ, արձակուրդ, արձակուրդավոր//արձակուրդաւոր, գիտխորհուրդ, դաշնուրդ, դեղախառնուրդ,

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

ժողովրդաբնակ, ժողովրդաբուխ, ժողովրդական, ժողովուրդ, խառնուրդ, խորհրդարան, խորհրդարանական, խորհրդանիշ, կինոխորհրդանիշ, նախախորհրդային:

ՈԼԳ//ՈԼԳԳ*, գ., ած., մկբ.

Այրուց, առաջուց, բատուց, գեղեցկախայտուց, գիրուց, դեղնուց, դրուց, զայրուց, զատուցիչ, էրուցք, թափուցք, լճուցք, խայտուց, խայտուցավոր//խայտուցաւոր, խտուցք, կտղուց, մոլուցք, նեղուց, պասուց, պատիկուց, սերուցք, վաղնջուց, վաղուց, ցայտուցք:

ՈԼԲ, գ.

Այրուք, գզվտուք, գինարբուք, գլգլուք, թանձրուք, շուտասուք, սանրուք, սղոցուք, ստեղուք, տզտզուք, քսուք:

ՈՔ, գ., ած., դ., մկ.

Բազմաբորբոք, բորբոք, խելոք//խելօք, կամոք//կամօք, մտոք//մտօք, սրտմտոք//սրտմտօք, տեղոք, փորոք:

---

* Որոշ օրինակներում հոլովական վերջավորությունը ժամանակի ընթացքում որպես վերջածանց է հանդես գալիս:

Չեք, գ.

Կաղանկչեք//կաղանկչեք*:

Չի, գ., ած.

Բոստանչի, դիուլչի, դուդուկչի, դուքանչի, թալանչի, լողվորչի//լողուորչի, խզարչի, հանաքչի, դորուլչի//դորուլչի*, նախրչի:

Չյա, գ.

Առհավատչյա//առհաւատչեայ, կաղանկչյա//կաղանկչեայ, հավատչյա//հաւատչեայ, միջնորոչյա//միջնորոչեայ:

Պան//Ապան//Եպան, գ.

Բազեապան//բազեապան, բազպան, բաղնեպան, բանտապան, բոստանապան, բուժետապան, գանձապան, գրաստապան, գրքապան, դաշտապան, դռնապան, եկեղեցպան, թաթապան, խանութապան, կրծպան, հնոցպան, նախրեպան, նախրապանութ-

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

յուն//նախորապանութիւն, պարտեզպան//պարտեզպան, ջրպան:

Պանակ//Ապանակ, գ.

Ակնապանակ, աչապանակ, արժութապանակ, գրապանակ, գրքապանակ, Էտյուդապանակ//Էտիւդապանակ, կռնապանակ, նոտապանակ, տետրապանակ:

Պես//Ապես//Պիս, դ., շ., մկբ.

Այնպես//այնպես, այնպիսի, այսպես//այսպես, այսպիսի, այսպիսով, անմիջապես//անմիջապես, բազմապես//բազմապես, բարեկամապես//բարեկամապես, բարոյապես//բարոյապես, բացառապես//բացառապես, գաղտնապես//գաղտնապես, դյուցազնապես//դիւցազնապես, դույնպիսի//դոյնպիսի, Էդպես//Էդպես, Էդպիսի, Էսպիսի, ընդհանրապես//ընդհանրապես, իդեապես//իդեապես, ինչպիսի, կուլտուրապես//կուլտուրապես, ձեզպես, նախապես//նախապես), նյութականապես//նիւթականապես), նույնպես//նոյնպես, նույնպիսի//նոյնպիսի, որպես//որպես, որպեսզի//որպեսզի, որպիսի, սույնպիսի//սոյնպիսի, քիմիապես//քիմիապես:

Ջակ, գ.
Գբջակ*:

Ստան//Աստան, գ..

Բուրաստան, գյուղաստան//գիւղաստան), դատաստան, թզաստան, թթաստան, լեռնաստան, կնյունաստան//կնիւնաստան, Մաջարստան, մենաստան, կոճաստան, չորստան, սևաստան//սեւաստան:

Ված//Վածք*, գ., ած.,

Ագուցվածք//ագուցուածք, աճառահիյուսվածք//աճառահիւսուածք, ասացված//ասացուած, ասվածք//ասուածք, արարված//արարուած, բեկվածք//բեկուածք, բոլորված//բոլորուած, գամվածք//գամուածք, գլանվածք//գլանուածք, դատված//դատուած, դարձված//դարձուած, դիպված//դիպուած, դրվածք//դրուածք, եփվածք//եփուածք, զանգված//զանգուած, զինված//զինուած, նայված//նայուած, նայվածք//նայուածք, նեղված//նեղուած, նստվածք//նստուածք:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Ա. Սուքիասյանը ված//վածք ընդունում է ածանց, բայց որոշ դեպքերում հարակատար դերբայի վերջավորություն է:

Վան, ած., մկ.

Հիմակվանից//հիմակուանից, մահվանական//մահուանական, քրքրվան//քրքրուան*:

Վարի//Ավարի*, մկբ.

անասնավարի, ավազակավարի//աւազակավարի, բարեկամավարի, գժավարի, գյուղավարի//գիւղավարի, դերասանավարի, երեխայավարի, համեստավարի, տնավարի, քաղաքավարի

Վի, գ.

Աչվի//աչուհի, ընքվի//ընքուհի, թուխաչվի//թուխաչուհի, ծովաչվի//ծովաչուհի, հեգաչվի//հեգաչուհի, մեծաչվի//մեծաչուհի, շատոտվի//շատոտուհի, ունքվի//ունքուհի, սևաչվի//սեւաչուհի, տխուրաչվի//տխուրաչուհի:

Վոր//Ավոր, ած.

Արգասավոր//արգասաւոր, բախտավոր//բախտաւոր, բանավոր//բանաւոր, բանվոր//բանուոր, գերնդվոր//գերնդուոր, գրավոր//գրաւոր, թագավոր//

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Արմատը ժամանակի ընթացքում որպէս ածանց է հանդես գալիս:

թագաւոր, կթվոր//կթուր, հայցվոր//հայցուր, հանդ-
վոր//հանդուր, հնծվոր//հնծուր, հովանավոր//հո-
վանաւոր, մասնավոր//մասնաւոր, միավոր//միավոր,
սայլվոր//սայլուր, սարվոր//սարուր, սգվոր//սգուր,
սպասավոր//սպասաւոր, տնվոր//տնուր, քուղավոր//
քուղաւոր:

Վույն, ած.

Արժանվույն//արժանուոյն, կենդանվույն//կենդա-
նուոյն:

Վոք, ած.

Բարվոք//բարուոք, բարվոքել//բարուոքել, բարվո-
քում//բարուոքում:

Տակ//Ատակ, գ.

Ծամտակ, ցմախտակ*, փլատակ, փլատակա-
թումբ, փլատակային, փլատակվել//փլատակուել:

Տիկ, գ., ած.

Ծուռտիկ, քոխտիկ:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Րար//Արար, գ., ած.

Բաժանարար, բավարար//բաւարար, բյուրեղարար//բիւրեղարար, գաղութարար, գանձարար, գգրար, գգրարական, գգրարություն//գգրարութիւն, գոտկարար, կաճրար, կիսրար, կիսրարային, կիսրարություն//կիսրարութիւն, հացրար, նենգարար, ներկարություն//ներկարութիւն, նորարար, շինարար, չափրար:

Րի, ած.

Զծիբրի*:

Րորդ//Երորդ, թ., դ.

Երկրորդ, երկրորդաբար, երկրորդել, երրորդ, երրորդաբար, երրորդական, իններորդ, ինստներորդ, հազարերորդ, հիստներորդ//յիստներորդ, յոթերորդ//եօթերորդ, ուրերորդ, չորրորդ, չորրորդական, չորրորդել, վեցերորդ, տասներորդ, ութերորդ, քանիերորդ:

---

* Տե՛ս Ատ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Ցե, գ., ձ.

հնքնահասցե//ինքնահասցե, կեցցե//կեցցե, հասցե//հասցե, հասցեական//հասցեական, վերահասցեավորել//վերահասցեաւորել:

Ցի//Ացի//Եցի, գ., ած.

Ավստրալացի//աւստրալացի, արդարացի, բառացի, բերանացի, գավառացի//գաւառացի, գավառեցի//գաւառեցի, գավառցի//գաւառցի, գյուղացի//գիւղացի, դաշտեցի, դրացի, իրավացիորեն//իրաւացիօրէն, լեռնցի, կովկասցի, կուրսեցի, հայեցի, հարավցի//հարաւցի, հարևանցի//յարեւանցի, հելլենացի//հելլէնացի, հյուսիսեցի//հիւսիսեցի, հովիտցի, ճշմարտացիորեն//ճշմարտացիօրէն, սարեցի, սփյուռքցի//սփիւռքցի, վանեցի, տանեցի, ութերորդցի, փաստացի, փարիսեցի, փյունիկեցի//փիւնիկեցի, օսմանցի:

Ցու//Ացու, գ.

Աբեղացու, աղբերացու, դերիացու, զինվորացու//զինուարացու, թագավորացու//թագաւորացու, խորովածցու, կախադանցու, հարսնցու, նշանածցու*, նշանացու, շավվարացու//շաւլուարացու, սերմացու, վարժապետացու, տապկցու, տերտերացու//տէրտէ-

---

* Տե՛ս Էդ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

րացու, տիրացու, փեսացու, փեսացուություն//փեսացուութիւն, քույրացու//քոյրացու:

ք, գ.

Աչք, գիրք, գրքաբեր, խայթավերք, կառք, կիրք, կրքագար, հրավերք//հրաւերք, վերք//վերք, սահակառք:

ՄԻՓԱԾԱՆՉՆԵՐ

Լ, բ., ած., գ.

Բկլատ, դռլոն*, դռլոր, ըլլալ, ըլլիլ, ըռլոն, թոփլալ//
թօփլալ, թոփլել//թօփլել, ծալլել, վախլկոտ:

Ռ, բ.

Գժռել, գիժռել, ճայթռել*, ճայթռիկ, ճայթռուկ,
ճանգռել, ճանկռել, ճոթռել, չամչռել, տկռել:

---

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

ԲԱՅԱԿԱՆ ԱԾԱՆՇՆԵՐ

ԱԼ

Ազնվանալ//ազնուանալ, երևալ//երեւալ, երևութանալ//երեւութանալ, գինվորանալ//գինուորանալ, գորեղանալ//գօրեղանալ, թթվաշանալ//թթուաշանալ, ներվայնանալ//ներուայնանալ, նյարդայնանալ//նեարդայնանալ, շքեղանալ, չքավորանալ//չքաւորանալ:

ԱՆ

Ագահանալ, բյուրեղանալ//բիւրեղանալ, բւեռանալ//բեւեռանալ, գյուղացիանալ//գիւղացիանալ, դյուրանալ//դիւրանալ, եղյամանալ//եղեամանալ, հեռանալ, մեծանալ, ներվայնանալ//ներուայնանալ, նյութականանալ//նիւթականանալ:

ԱՆՃ

Մեղանչաբար, մեղանչական, մեղանչականութիւն//մեղանչականութիւն, մեղանչանք, մեղանչել, մեղանչում:

ԱՍ

Գծատել, կծատել, կտրատել, չորչորատել, չռատել, փետրատել, փնչատել, փշրատել, քերթատել, քթատել:

Աց

Ասացվածք//ասացուածք, բարդացվել//բարդացուել, բյուրեղացում//բիւրեղացում, գաղութացում, գնացք, գոյացում, դիմացկուն, ճեպընթաց, նպատակասլաց, ուղղահայաց//ուղղահայեաց:

Ացն

Առաջացնել, առոյգացնել//առոյգացնել, բարդացնել, բյուրեղացնել//բիւրեղացնել, բւեռացնել//բեւեռացնել, գծվացնել//գծուացնել, դժվարացնել//դժուարացնել, դյուրացնել//դիւրացնել, ներվայնացնել//ներուայնացնել, նվաստացնել//նուաստացնել:

Ել

Աղավաղել//աղաւաղել, գրավել//գրաւել, դրվատել//դրուատել, երթնել/երթեւել, հիմնավորել//հիմնաւորել, ձևավորել//ձեւաւորել, սահմանազատել, սիրահարվել//սիրահարուել, վերականգնել, օրորել//օրօրել:

ԵՆ

Գիտենալ, կամենալ, կարենալ, հազենալ//յազենալ, համենալ//յամենալ, մերձենալ, մոտենալ//մօտենալ, վախենալ, ուզենալ, ունենալ:

ԵԳ

Աճեցվել, բնակեցվել//բնակեցուել, գաղթեցվել//գաղթեցուել, գերհագեցվել//գերյագեցուել, թմրեցվել//թմրեցուել, իջեցվել//իջեցուել, պայթեցվել//պայթեցվել, պառկեցվել//պառկեցուել, սառեցվել//սառեցվել, վերաբնակեցվել//վերաբնակեցուել:

ԵԳՆ

Ամաչեցնել, բանեցնել, գժվեցնել//գժուեցնել, գունատեցնել, դադարեցնել, զարթնեցնել, իջեցնել, կաթեցնել, նվազեցնել//նուազեցնել, շմեցնել:

ԻԼ

Ասիլ, երևիլ//երեւիլ, ժխտիլ, խոսիլ//խօսիլ, նվաղկոտիլ//նուաղկոտիլ, վարվիլ//վարուլիլ, տապկվիլ//տապկուլիլ, տարակուսիլ, ցավիլ//ցաւիլ, ցցվիլ//ցցուլիլ:

Լտ

Վառլտկիլ*, տապլտկալ, տնկլտալ, տոտլտալ,
փառլտալ, փառլտալ:

խտ

Փայլխտել*, քեթխտել:

Կ

Բռնկել, թնթռկել*, լողկել, խռովկել, ծեծկել, ճմկել,
ճմռթկել, ճպռկել, ջրջրկել, ցնցղկել:

Կլտ

Բոցկլտալ, կածկլտալ, կածկլտել, կայծկլտալ,
հեծկլտալ, հետկլտալ, պեծկլտալ//պեծկլտալ, տապկլ-
տել, ցայտկլտալ, ցայտկլտել:

---

* Տե՛ս Եղ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Երևան, 1976:

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերեն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

* Տե՛ս Ստ. Մալխասեանց, Հայերեն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Կոտ

Կրշկոտալ, թռչկոտալ, թռչկոտել, խլշկոտալ, խլշկոտել, ճմկոտալ, ճմկոտել, նվաղկոտել//սոււաղկոտել, նվաղկոտիլ//սոււաղկոտիլ, պառաւակոտել//պառաւակոտել:

Կռտ

Կայծկռտել, կիսկռտել, կոիսկռտել, ծեծկռտել, քաշկռտել, քսկռտել:

Կտ

Բողկտալ, երերկտալ, խաժկտալ, ծիծաղկտալ, ծռկտալ, հեծկտոց, ճմկտալ, շողկտալ, ործկտալ:

Մռտ

Ճխմռտել:

Մրթ

Ջարդմրթել:

Մրտ

Ճխմրտել, ճխմրտվել//ճխմրտուել:

Ն

Լցնել, խաբնել, խաճնել, կպնել, հազնել, մեռնել, շնթռնել, սփաճնել, փլնել, քիսնել:

Նչ

Դռնչալ, դռնչել, կորնչական, կորնչել, կորնչելի, կորնչում, մարտնչել, մարտնչում:

Շտ

Ավրշտել//աւրշտել, ավրշտկել//աւրշտկել, խառնշտել, խառնշտորել, խպշտել, խփշտել, կռվշտել//կռուշտել, պառկշտել, քռշտել:

Ոտ

Գջլոտել, լպգտոտել, լպստոտել, ծեռտոտել, կարկատոտել, ճմռտոտել, նստոտել, շպրտոտել:

Որ

Լամլամորել, լղլղորել, լպստորել, խանձմնձորել, ծամծմորել, կմշտորվել//կմշտորուել, ճխտորել, շպրտորել, պնդպնդորել, վախվխորել:

Ու

Չարթնուլ, զբոսնուլ//զբօսնուլ, զեղուլ, թողուլ, լնուլ, ինուլ, հառնուլ//յառնուլ, հեղուլ, մաձնուլ:

Ուց

Արբուցանել, թագուցանել, լցուցանել, ծնուցանել, հագուցանել, հանկուցանել, հասուցանել, շիջուցանել:

Չ

Դիպչել, թաքչել, կիսահանգչել, կորչել, կպչել, հանկչել, պակչել, սառչել, փախչել, փլչել:

Ռկ

Փեթռկել, փետռկել, փուրթռկել:

Ռտ

Գզվռտել, թափռտել, ժողվռտել, ձաբռտել*, ձգռտել, ճանգռտել, ճանկռտել, ճեղքռտել, շիկռտալ, չոքռտել:

Վ

Բաժանվել//բաժանուել, բացառվել//բացառուել, բեկվել//բեկուել, գաղտնագրվել//գաղտնագրուել, խաբվել//խաբուել, խայթվել//խայթուել, հալվել//հալուել, հակամիտվել//հակամիտուել, սակագրվել//սակագրուել, սահմանվել//սահմանուել:

Վռտ

Լեզվռտել, լզվռտել, լզվռտկել, լիզվռտել, խոսվռտել//խօսվռտել, կանչվռտվել//կանչվռտուել, վազվռտալ, քաշվռտել, քսվռտկել, քսվռտվել//քսվռտուել:

Վտ

Կցվտել, հոտվտալ, հոտվտացնել, հոտվտել, վախվտել, քերվտել, քերվտվել//քերվտուել, քթվտել, քորվտել, քսվտել:

---

* Տե՛ս Ատ. Մալխասեանց, Հայերեն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Վրտ

Գզվրտվել//գզվրտուհու, խաճվրտել, վազվրտել:

Տ

Թալկտել, կակզտել*, կատողտել, կարմրտել, կծկտել, կճրտել, կտրտել, դրճտալ, դրճտել, ճխլտել, սոթտել:

Տկ

Ծոմռտկվել//ծոմռտկուհու, ծոմրտկվել//ծոմրտկուհու, կլտկել, կլտկվել//կլտկուհու, տրպտկել, փնտռտկել, փնտրտկել, օրորտկալ//օրորտկալ:

Տուկր//Տր

Խշտրիկ, խշտուկիկ:

Րդ

Ձարդդդել:

---

* Տե՛ն Ստ. Մալխասեանց, Հայերէն բացատրական բառարան, Երևան, 1944-1945:

Րտ

Թափրտել, ժողվրտել, ծխրտալ, կոխրտել, դժրտալ, ճաթրտել, ճգրտալ, ճղրտել, շխկրտալ, ջարդրտել:

Ցն

Գինովցնել, լողցնել, խաղաղցնել, խմցնել, կակուղցնել, կապցնել, հալցնել, հանգցնել, սառցնել, սիրցնել:

ՀՀ ԳԱՎ Հ. ԱՃԱՌՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԼԵՉԿԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՄԵՐԻ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, ՇՈՒԾԱՆ ԱՍԻԼԲԵԿՅԱՆ,
ՍԵԴԱ ԲԱԴՐԱՄՅԱՆ, ՆԱԻՐԱ ԽԱՉԻԲԱԲՅԱՆ

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԱԾԱՆՑՆԵՐԻ ԲԱՌԱՐԱՆ

NAS RA INSTITUTE OF LANGUAGE AFTER H. ACHARYAN

**MERI SARGSYAN, SHUSHAN ASILBEKYAN,
SEDA BAGHRAMYAN, NAIRA KHACHIBABYAN**

**AFFIX DICTIONARY OF THE
ARMENIAN LANGUAGE**

НАН РА ИНСТИТУТ ЯЗЫКА ИМЕНИ Р. АЧАРЯНА

**МЕРИ САРГСЯН, ШУШАН АСИЛБЕКЯН,
СЕДА БАГРАМЯН, НАИРА ХАЧИБАБЯН**

**АФФИКСАЛЬНЫЙ СЛОВАРЬ
АРМЯНСКОГО ЯЗЫКА**

Հրատարակչության տնօրեն՝ Արմինե Քոչարյան
Հրատ. խմբագիր՝ Արմեն Ավանեսյան
Ձևավորումը՝ Արշալույս Արզումանյանի

Տպագրությունը՝ օֆսեթ
Թուղթը՝ օֆսեթ 80 գ.
Չափսը՝ 60x84 1/16
Ծավալը՝ 10,5 տպ. մամուլ
Գինը՝ պայմանագրային

ARMAY PUBLISHING-HOUSE

Ք. Երևան, Բաղրամյան 3, 4 հարկ Yerevan, st. Bahgramyan 3, 4 floor

հեռ.՝ +374-99373130

tel: +374-99373130

Էլ փոստ՝ armav1815@gmail.com

Email: armav1815@gmail.com

**Մերի
Սարգսյան**

**Շուշան
Ասիկբեկյան**

**Սեդա
Բադրամյան**

**Լահրա
Խաչիբեկյան**

ISBN 978-9939-78-343-7

9 789939 783437

